



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju



Kraków 2021

Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania

1. Od 2015 r. w gminach wchodzących w skład LGD obserwujemy stopniowy przyrost mieszkańców, co jest pozytywnym trendem. Najmniej licznie zamieszkałą gminą jest Kłaj, najwięcej mieszkańców jest w gminie wiejskiej Wieliczka.
2. W latach 2015 – 2021 wskaźniki dochodów podatkowych w Kłaju i w Wieliczce były niższe niż średnia gmin w Polsce. Wyższe niż średnia dla gmin w kraju wskaźniki osiągały Niepołomice, jednakże nie przekroczyły one 150% wskaźnika Gg, co oznacza, że wszystkie gminy wchodzące w skład LGD otrzymują subwencje z budżetu państwa.
3. Obszar LGD cechuje się wewnętrznym zróżnicowaniem również pod kątem wydatków gmin na mieszkańca. Największym budżetem dysponuje gmina Niepołomice, najmniejszym – Kłaj. Bardzo pozytywnym trendem jest systematyczny wzrost tych wartości.
4. Pod względem liczby osób pracujących w gminach wchodzących w skład LGD najkorzystniej wypadają Niepołomice, najmniej korzystna – w Wieliczce. Co interesujące, w dwu spośród trzech analizowanych gmin w 2015 odsetek mężczyzn w populacji pracujących był nieznacznie niższy niż kobiet – Kłaj i Wieliczka. Pozytywnym trendem jest wzrost liczby osób pracujących we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD.
5. Najkorzystniejsza sytuacja pod względem udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności jest w Niepołomicach, najmniej korzystna jest w Wieliczce. Pozytywnym aspektem jest natomiast spadek odsetka zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich gminach LGD na przestrzeni lat.
6. Pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej najkorzystniej wypadają Niepołomice, najmniej korzystnie – Kłaj. Pozytywnym trendem jest systematyczny wzrost liczby podmiotów na przestrzeni lat we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD.
7. Pod względem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najkorzystniej wypada Wieliczka, najmniej korzystnie – Kłaj. Pozytywnym trendem jest tendencja wzrostowa wskaźnika we wszystkich gminach.
8. Pozytywnym trendem jest wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na obszarze LGD na przestrzeni 5 lat. Ten korzystny trend można zaobserwować w Niepołomicach i Wieliczce. W trudniejszej sytuacji jest Kłaj, w którym odnotowano spadek liczby osób w wieku przed- i produkcyjnym. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym obserwujemy we wszystkich gminach zrzeszonych w LGD, co powiela ogólnokrajowy trend.

9. Bardzo dobra sytuacja występuje w gminach z obszaru LGD pod względem migracji ludności – od 2016 roku wszystkie gminy odnotowały dodatnie saldo migracji. Wyjątkiem była w 2018 r. gmina Kłaj, w której zarejestrowano odpływ mieszkańców. Zwraca uwagę, że spośród gmin obszaru LGD najwięcej osób od lat osiedla się w Niepołomicach.
10. Sytuacja gmin wchodzących w skład LGD pod względem liczby osób korzystających z pomocy społecznej wypada korzystniej niż średnio w województwie małopolskim – wszystkie gminy odnotowały mniejszą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej niż średnia dla województwa. Najkorzystniej wypadły Niepołomice, najmniej korzystnie – Kłaj. Pozytywna jest tendencja spadkowa liczby osób korzystających z pomocy społecznej we wszystkich omawianych gminach.
11. Diagnozę w zakresie niewystarczającej infrastruktury turystycznej potwierdzają dane GUS – na terenie LGD w 2020 r. działało zaledwie 6 turystycznych obiektów noclegowych – o 3 mniej niż w 2018 r. i o 2 mniej niż w 2016 r. W najmniej korzystnej sytuacji jest Wieliczka, w której od 2018 r. nie działa ani jeden obiekt noclegowy.
12. W latach 2016-2021 LGD Powiatu Wielickiego przeprowadziła 31 naborów w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, w tym: 20 konkursów, 7 projektów grantowych i 4 operacje własne. W ramach zrealizowanych naborów konkursowych złożone zostały 142 wnioski, z których wybrano 111 i podpisano 46 umów. Największym zainteresowaniem cieszyły się przedsięwzięcia związane z zakładaniem działalności gospodarczej (3.1.1) i rozwojem istniejących firm (3.1.2) – złożono w nich odpowiednio 78 i 29 wniosków. Nabory realizowane były sprawnie, wszelkie trudności diagnozowano na bieżąco i na bieżąco reagowano na nie wdrażając odpowiednie środki zaradcze.
13. Najwięcej wnioskodawców uczestniczących w badaniu dowiedziało się o realizowanych naborach za pośrednictwem źródeł internetowych: odwiedzało stronę internetową LGD, profil LGD na Facebooku lub stronę internetową gminy. Najmniej osób czerpało wiedzę na temat realizowanych przez LGD naborów z odwiedzi stoisk LGD na imprezach lokalnych i festynach oraz z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów. Dobór kanałów komunikacyjnych należy uznać za trafny, co potwierdzają wskazania wnioskodawców – 16 z 20 osób uznało, że LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków.
14. Postęp rzeczowy na koniec 2020 r. był stosunkowo zaawansowany – rozpoczęto realizację 13 spośród 22 wskaźników w zakresie podpisywania umów oraz 11 wskaźników w zakresie wypłacania środków. Nie odnotowano realizacji 11 wskaźników w zakresie wypłacanych środków, a 9 wskaźników w zakresie podpisania umów.

15. Pandemia COVID zdeorganizowała na jakiś czas prace zespołu – spowodowała przesunięcia terminów naborów, opóźnienia w zgłaszaniu zmian do RLKS.
16. Budżet w części dotyczącej realizacji Strategii jest powiązany z postępem rzeczowym i realizowany jest zgodnie z umowami zawartymi przez wnioskodawców z UMWM. Do końca 2020 r. wydatkowano środki w ramach 11 z 18 przedsięwzięć zaplanowanych w Strategii RLKS, w tym dla 2 przedsięwzięć budżet został zrealizowany. Na koniec 2020 roku wykonanie dla 7 przedsięwzięć wynosiło 0%.
17. W ramach RLKS planowana jest realizacja 3 projektów współpracy. Jeden z nich pn. „Wyskocz za Kraków” został zrealizowany, dwa pozostałe są w trakcie uszczegóławiania.
18. Plan Komunikacyjny przewiduje szerokie spectrum działań oraz różnorodność kanałów komunikacyjnych gwarantujących dotarcie do możliwie szerokiego grona potencjalnych odbiorców, co bez wątpienia stanowi jego mocną stronę i świadczy o ambitnym podejściu zespołu. Warto zauważyć, że komunikacja prowadzona przez LGD zawiera przekaz dwustronny – od LGD do mieszkańców, ale również od mieszkańców do LGD. Różnorodność prowadzonych działań komunikacyjnych i kanałów nie gwarantuje jednak dotarcia do wszystkich potencjalnych odbiorców - nieco więcej niż połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu słyszała o Lokalnej Grupie Działania Powiatu Wielickiego, co jest stosunkowo mało korzystnym wynikiem.
19. Najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców uczestniczących w badaniu źródłami informacji o LGD był profil LGD na Facebooku, rodzina lub znajomi oraz strona internetowa LGD, najrzadziej - spotkania informacyjno – konsultacyjne organizowane przez LGD.
20. W latach 2016 – 2021 zespół udzielił doradztwa 393 podmiotom. Najwięcej podmiotów skorzystało z doradztwa w 2016 r., co wynika z największej intensywności prowadzonych naborów. Wszyscy badani wnioskodawcy korzystali z doradztwa LGD. Doradztwo udzielane przez LGD należy ocenić pozytywnie – wnioskodawcy uczestniczący w badaniu pozytywnie ocenili przygotowanie merytoryczne doradców, przydatność udzielonych porad oraz zakres porad spełniający oczekiwania na wszystkich etapach realizacji operacji. Wyjątek stanowiła jedna osoba, które trudno było ocenić powyżej wskazane aspekty doradztwa na etapie realizacji i rozliczania operacji.
21. Dla większości wnioskodawców uczestniczących w badaniu procedury wyboru operacji były czytelne i jednoznaczne oraz pozwalały na wybór najlepszych projektów.
22. W obszarze aktywizacji mieszkańców, stosunkowo niewielu uczestników badania dostrzega zmiany. Najwięcej uczestników badania, nieco więcej niż połowa (55 osób) zwróciła uwagę na podejmowanie inicjatyw, których celem jest wsparcie osób starszych. Najmniej dostrzegalna była poprawa relacji pomiędzy mieszkańcami.

23. W obszarze przedsiębiorczości najbardziej dostrzegalną przez uczestników badania zmianą było powstanie nowych firm, a połowa badanych mieszkańców dostrzegła również poprawę sytuacji na rynku pracy.
24. W obszarze turystyki, kultury i rekreacji, najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu dostrzegło poprawę infrastruktury sortowo – rekreacyjnej – 73 osoby oraz pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego – 67 osób.
25. Najwięcej uczestników badania, wskazało na udział w imprezach organizowanych przez LGD oraz korzystanie z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD – odpowiednio 39 oraz 37 spośród 101 mieszkańców uczestniczących w badaniu. Najmniej uczestników badania korzystało ze szkoleń organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD oraz w spotkaniach organizowanych przez LGD – odpowiednio 3 i 13 osób.
26. Najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu za zasadne uznała kontynuowanie przedsięwzięć w obszarze infrastruktury drogowej – 92 osoby oraz opieki nad osobami starszymi – 81 osób.

2. Spis treści

1. STRESZCZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH WYNIKÓW BADANIA	3
2. SPIS TREŚCI.....	7
3. OPIS PRZEDMIOTU BADANIA UWZGLĘDNIAJĄCY CELE I ZAKRES EWALUACJI.....	8
4. OPIS METODOLOGII WRAZ Z OPISEM SPOSOBU REALIZACJI BADANIA.....	11
ROZDZIAŁ 5. OPIS WYNIKÓW BADANIA WRAZ Z ICH INTERPRETACJĄ.....	13
5.1. OBSZAR OBJĘTY STRATEGIĄ ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ ORAZ JEJ PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA	13
5.2. RZECZOWY I FINANSOWY POSTĘP W REALIZACJI LSR	28
5.3. PROJEKTY WSPÓŁPRACY	43
5.4. DZIAŁALNOŚĆ BIURA LGD	44
5.6. ZMIANY NA OBSZARZE OBJĘTYM RLKS W OCENIE CZŁONKÓW LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI	55
6. ODPOWIEDZI NA PYTANIA BADAWCZE.....	60
6.1. OCENA WPŁYWU NA GŁÓWNY CEL LSR	60
6.2. OCENA WPŁYWU NA KAPITAŁ SPOŁECZNY	61
6.3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	62
6.4. TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE	63
6.5. GRUPY DEFAWORYZOWANE.....	64
6.6. INNOWACYJNOŚĆ	65
6.7. PROJEKTY WSPÓŁPRACY	66
6.8. OCENA FUNKCJONOWANIA LGD	66
6.9. OCENA PROCESU WDRAŻANIA	68
6.10. WARTOŚĆ DODANA PODEJŚCIA LEADER.....	69
7. WNIOSKI I REKOMENDACJE	70
8. SPIS TABEL I WYKRESÓW	73
8.1 SPIS TABEL.....	73
8.2 SPIS WYKRESÓW	73
9. ANEKSY TWORZONE W TOKU REALIZACJI BADANIA.....	74
ANKIETA DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU LGD POWIATU WIELICKIEGO	74
ANKIETA DLA BENEFICJENTÓW LGD POWIATU WIELICKIEGO	78

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji

Raport jest efektem badania ewaluacyjnego przeprowadzonego przez Fundację Socjometr. Przedmiotem badania była ewaluacja procesu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność prowadzonego przez Lokalną Grupę Działania Powiatu Wielickiego w okresie programowania Unii Europejskiej 2014-2020.

Fundacja Socjometr jest niezależnym podmiotem specjalizującym się w badaniach społecznych, który spełnia wymogi stawiane ewaluatorom zewnętrznym określone w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Warto podkreślić, że przeprowadzenie badań w opisywanej poniżej formie było możliwe dzięki współpracy wszystkich małopolskich Lokalnych Grup Działania. Badania były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dofinansowanie zostało pozyskane przez Federację LGD Małopolska, która przygotowała projekt „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” oraz, w efekcie przeprowadzonej procedury wyboru wykonawcy, zleciła prace badawcze Fundacji Socjometr.

Szczegółowe cele badania zostały sformułowane na podstawie wspomnianych powyżej Wytycznych wydanych w 2017 roku przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Skupiały się one w kilku obszarach tematycznych, w ramach których postawiono pytania badawcze. Zestaw tych pytań był wspólny dla wszystkich Lokalnych Grup Działania w województwie małopolskim.

Obszary badań oraz przypisane do nich pytania badawcze:

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
 - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
 - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
6. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
7. Projekty współpracy
 - a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
 - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Ocena procesu wdrażania
 - a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
 - b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
 - c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
 - d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
10. Wartość dodana podejścia LEADER
 - a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
 - b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?

- c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań małopolskich LGD, które były poddawane ocenie:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla wnioskodawców (rzeczywistych i potencjalnych) oraz beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Projekt badawczy zrealizowany na zlecenie Federacji LGD Małopolska jest unikatowym w skali Polski przykładem współpracy Lokalnych Grup Działania. Wspólne zlecenie badań dla wszystkich organizacji wdrażających Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność pozwoliło nie tylko na sfinansowanie dużej części prac ze środków zewnętrznych, ale umożliwiło również obniżenie kosztów ewaluacji. Ujęcie prac badawczych w ramy wspólnego projektu pozwoliło na ich sprawną i szybką realizację w okresie od czerwca do października 2021 roku.

Realizacja wspólnych badań ewaluacyjnych dla wszystkich małopolskich LGD przyniosła także korzyści o charakterze merytorycznym. Możliwe było zastosowanie jednolitego zestawu metod i technik badawczych. Powoduje to, że dane zebrane w odniesieniu do obszaru poszczególnych Lokalnych Grup Działania są agregowalne. Innymi słowy, 32 raporty z ewaluacji zewnętrznych przygotowane dla poszczególnych LGD mogą być rozpatrywane wspólnie i tym samym informować o efektach realizacji działania LEADER w całym województwie małopolskim.

W ramach badania ewaluacyjnego poddano analizie dwie grupy danych:

1. Dane zastane, w tym:
 - a. Dane ze statystyk publicznych,
 - b. Dane gromadzone przez Lokalne Grupy Działania w ramach monitoringu,
2. Dane wywołane, w tym:
 - a. Dane zebrane za pomocą technik jakościowych,
 - b. Dane zebrane za pomocą technik ilościowych.

Dane pochodzące ze statystyk publicznych dostarczyły wysoce obiektywnych informacji na temat zmian na obszarze poszczególnych LGD, które dokonały się w okresie realizacji ocenianych Strategii RLKS. Dane te dotyczyły między innymi zjawisk demograficznych, rynku pracy, lokalnej gospodarki oraz sytuacji społecznej. Wszystkie te dane zostały zaprezentowane w tabelach lub na wykresach. Szczegółowy wykaz ilustracji zawartych w raporcie, który umieszczony jest na jego końcu pozwala na szybkie zapoznanie się z zakresem poddanych analizie danych, które pochodziły z Głównego Urzędu Statystycznego.

Lokalne Grupy Działania gromadzą istotne dane na temat procesu wdrażania Strategii RLKS, które musiały być poddane analizie. Wśród tych danych należy wskazać w szczególności informacje o prowadzonych naborach, dane o postępie rzeczowo-finansowym, wskaźniki realizacji planu komunikacji oraz dane dotyczące doradztwa. Fundacja Socjometr opracowała jednolity zestaw formularzy, na których poszczególne LGD udostępniały te istotne informacje. Analiza tej kategorii

danych zastanych pozwoliła na ocenę skuteczności działań prowadzonych przez LGD oraz wskazała, w których obszarach działalność LGD pokrywała się ze zmianami na obszarze objętym LSR sugerowanymi przez wyniki analizy danych pochodzących z GUS.

Reprezentanci Fundacji Socjometr przeprowadzili badania jakościowe we wszystkich małopolskich LGD. Obejmowały one wywiady z pracownikami stowarzyszeń oraz wywiady z przedstawicielami ich organów – Zarządów i organów decyzyjnych (Rad). Wywiady były prowadzone w siedzibach LGD lub online. Rozmowy te odegrały istotną rolę w procesie powstawania raportów. Pozwoliły one na pogłębienie wiedzy na temat przebiegu procesu wdrażania LSR, rozpoznanie problemów pojawiających się w jego trakcie oraz sposobu reagowania na nie przez przedstawicieli Stowarzyszeń. Uzupełnieniem wywiadów był elektroniczny kwestionariusz zawierający pytania otwarte kierowane do prezesów Zarządów LGD oraz przewodniczących Rad Programowych. Zebrane za jego pomocą informacje zostały wykorzystane w czasie formułowania rekomendacji.

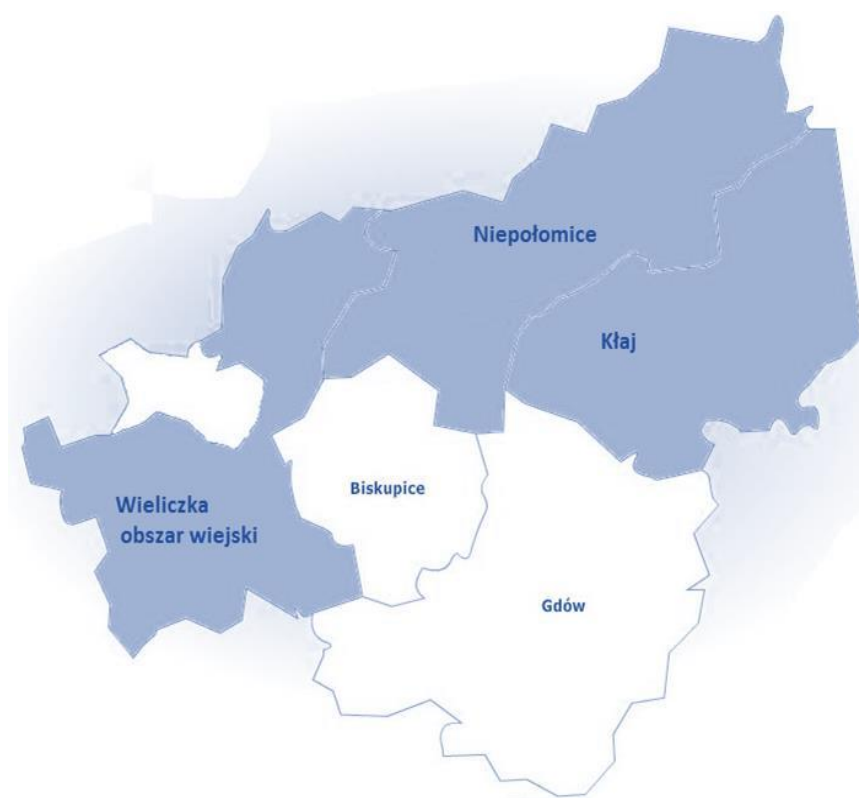
W ramach ewaluacji zewnętrznej zbierano także dane ilościowe. Dla każdego LGD przygotowano dwa kwestionariusze ankiety. Pierwsza z nich kierowana była do mieszkańców obszaru objętego Strategią RLKS, a druga do beneficjentów wsparcia osób i przedstawicieli organizacji, które realizowały operacje w ramach jej wdrażania. Zastosowano technikę CAWI (*computer-assisted web interview*), co oznacza, że ankieta przeprowadzona została za pomocą platformy internetowej. Za dystrybucję linka do ankiety odpowiedzialni byli pracownicy poszczególnych Lokalnych Grup Działania. Celem było zgromadzenie co najmniej 100 poprawnie wypełnionych ankiet dla mieszkańców oraz co najmniej 20 ankiet wypełnionych przez beneficjentów. We wszystkich LGD udało się zgromadzić wymaganą dla każdej z ankiet ilość odpowiedzi.

Rozdział 5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją

5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego obejmuje trzy gminy: gminę Wieliczka (wyłącznie obszar wiejski), Gminę Niepołomice i Gminę Kłaj. Zostało ono powołane w celu podejmowania działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na terenie ww. gmin. Powierzchnia całkowita obszaru objętego Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego na lata 2014-2020¹ wynosi 248 km², zamieszkaną przez 77492 osoby (2020 r.).

Rysunek 1 Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Stowarzyszenia LGD Powiatu Wielickiego.



Źródło: Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowaną przez Społeczność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego na lata 2014-2020

¹ Załącznik nr 1 do Uchwały nr 7/2020 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego z dnia 31.08.2020 r.

Stowarzyszenie LGD Powiatu Wielickiego zostało powołane 22 lipca 2015 r. (rejestracja w KRS) w wyniku połączenia dwu dotychczas działających odrębnie stowarzyszeń – Lokalnej Grupy Działania „Wielicka Wieś” oraz Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia Wspólnota Królewskiej Puszczy. Działalność Stowarzyszenia regulują Statut LGD Powiatu Wielickiego, Regulamin Rady oraz Procedura naboru pracowników do biura LGD.

LGD Powiatu Wielickiego jest wewnętrznie zróżnicowana – wśród członków znajdują się władze gmin, radni, sołtysi, przedstawiciele organizacji pozarządowych przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora kultury itp.

Strategia RLKS dla Stowarzyszenia LGD Powiatu Wielickiego została wypracowana z aktywnym udziałem społeczności lokalnej – na każdym etapie jej budowania wykorzystywano metody partycypacyjne oraz badania własne:

- wywiady kwestionariuszowe PAPI z mieszkańcami,
- ankiety internetowe CAWI z przedstawicielami instytucji, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji działających na obszarze LGD,
- warsztat strategiczny dla członków Stowarzyszenia,
- gminne warsztaty konsultacyjne dla przedstawicieli mieszkańców, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, radnych, sołtysów i podmiotów zainteresowanych realizacją projektów w ramach Strategii RLKS.

Strategia zakłada angażowanie społeczności lokalnej w proces jej realizacji w trzech obszarach: monitorowanie i ocena realizacji strategii, jej aktualizacja oraz opracowanie i zmiana lokalnych kryteriów wyboru projektów.

Strategia jest zgodna/komplementarna z następującymi dokumentami planistycznymi/strategicznymi szczebla lokalnego i regionalnego:

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Niepołomice na lata 2011-2020,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wieliczka na lata 2015-2022,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wielickiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020,
- Program Strategiczny Włączenie Społeczne na lata 2015-2020,
- Program Strategiczny Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego.

Diagnoza zrealizowana na potrzeby opracowania strategii pozwoliła na dostrzeżenie mocnych i słabych stron obszaru objętego strategią. Zwrócono uwagę na korzystne trendy demograficzne: wyższy niż dla Polski i województwa odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz niższy w wieku poprodukcyjnym, wysoki przyrost naturalny, korzystne saldo migracji oraz dynamiczny przyrost liczby

ludności. Wśród niekorzystnych trendów wskazano malejące saldo migracji, rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności, spadek liczby osób osiedlających się na terenie LGD oraz spadek liczby zawieranych małżeństw. Większość z wyżej wskazanych trendów utrzymuje się nadal.

Tabela 1 Ludność w gminach wchodzących w skład LGD.

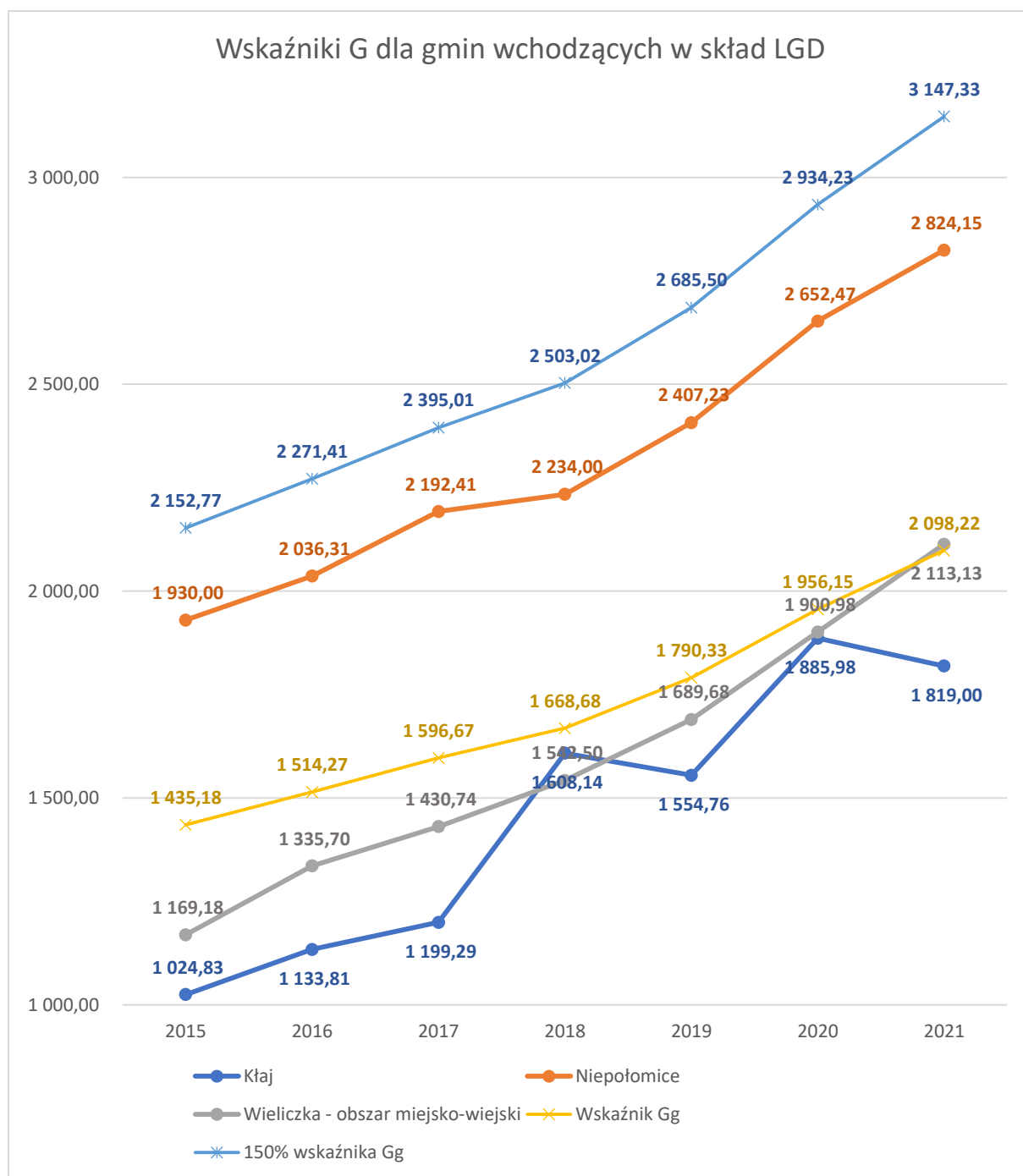
Ludność w gminach wchodzących w skład LGD						
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kłaj	10 567	10 627	10 674	10 691	10 768	10 836
Niepołomice	26 633	27 267	27 914	28 455	29 141	29 638
Wieliczka - obszar wiejski	34 618	35 036	35 454	36 019	36 632	37 018
RAZEM	71 818	72 930	74 042	75 165	76 541	77 492

Źródło: GUS, Ludność w gminach bez miast na prawach powiatu i w miastach na prawach powiatu wg płci, stan na 31 XI.

Od 2015 r. w gminach wchodzących w skład LGD obserwujemy stopniowy przyrost mieszkańców, co jest pozytywnym trendem. Najmniej licznie zamieszkałą gminą – 14% mieszkańców obszaru LGD - jest Kłaj, zajmujący jednocześnie najmniejszą powierzchnię (65 km²). Najwyższą liczbę mieszkańców – 48% mieszkańców LGD - odnotowano na obszarze gminy wiejskiej Wieliczka (pow. 87 km²). Natomiast gminę o największej powierzchni – Niepołomice (96 km²) – zamieszkiwało 38% mieszkańców obszaru objętego działaniami LGD.

Na jakość życia mieszkańców niewątpliwie wpływ ma kondycja finansowa gminy, ponieważ sprawne zarządzanie finansami jest warunkiem prawidłowej realizacji zadań i celów przez jednostki samorządu terytorialnego. W ocenie sytuacji finansowej gminy można posłużyć się wskaźnikiem G. Jest on wskaźnikiem dochodów podatkowych na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin, stanowiącym podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat samorządów do budżetu państwa. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa, że wskaźnik G oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. Subwencja lub ewentualna wpłata do budżetu państwa jest wynikiem różnicy wpływów podatkowych na jednego mieszkańca gminy oraz średniej dla gmin w Polsce (wskaźnik Gg). Jeżeli w gminie wskaźnik G jest wyższy niż 150% wskaźnika Gg, gmina ta nie otrzymuje kwoty uzupełniającej.

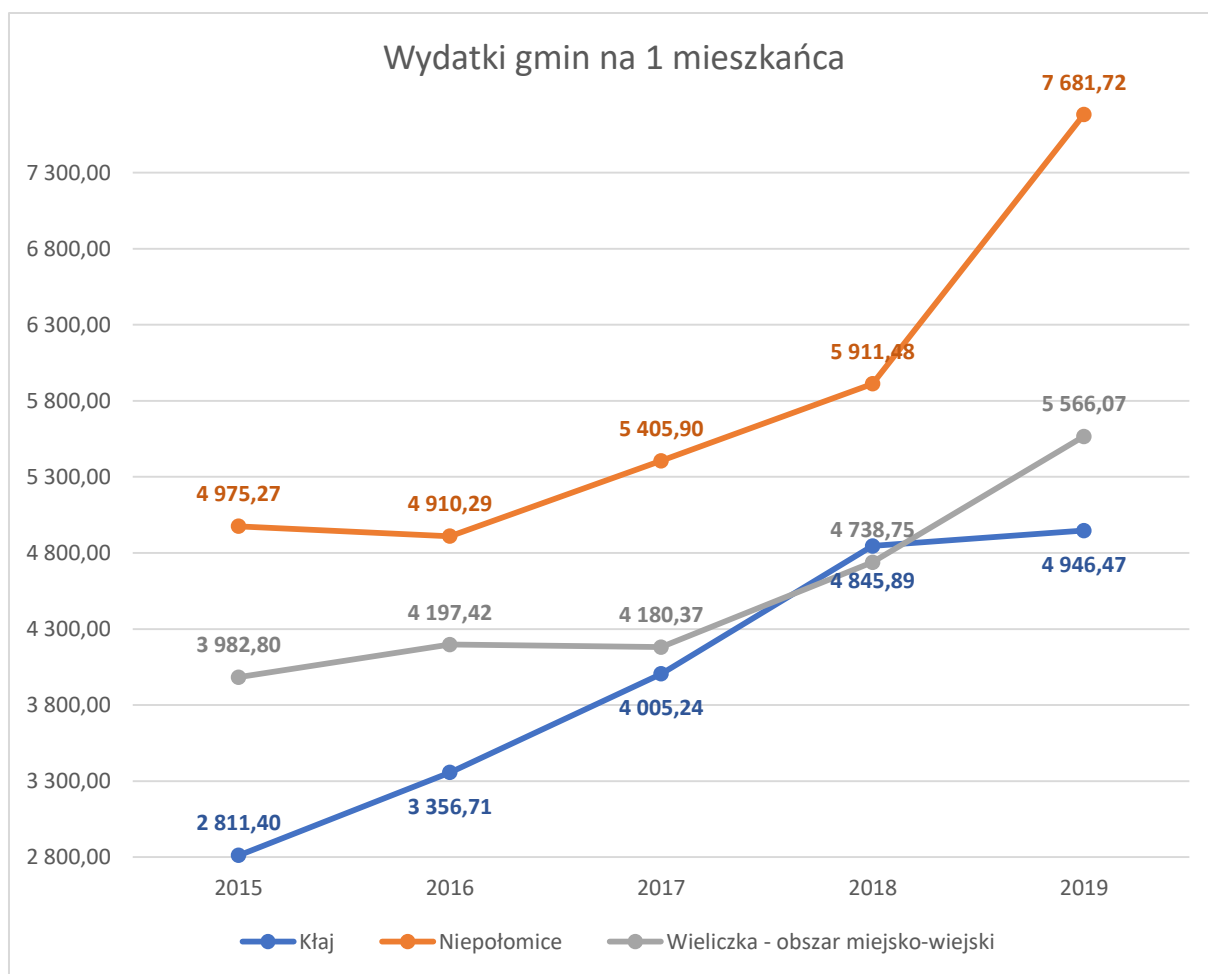
Wykres 1 Wskaźniki G dla gmin wchodzących w skład LGD



Źródło: www.gov.pl, Wskaźniki dochodów podatkowych poszczególnych gmin na 2015 r., 2016 r., 2017 r., 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r.

W latach 2015 – 2021 wskaźniki dochodów podatkowych w Kłaju i w Wieliczce były niższe niż średnia gmin w Polsce. Wyższe niż średnia dla gmin w kraju wskaźniki osiągały Niepołomice, jednakże nie przekroczyły one 150% wskaźnika Gg, co oznacza, że wszystkie gminy wchodzące w skład LGD otrzymują subwencje z budżetu państwa.

Wykres 2 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.



Źródło: GUS, Wydatki na 1 mieszkańca

Obszar LGD cechuje się wewnętrznym zróżnicowaniem również pod kątem wydatków gmin na mieszkańca. Największym budżetem dysponuje gmina Niepołomice – w 2019 r. dysponowała kwotą 7681,72 zł na mieszkańca. W latach 2017 i 2018 Kłaj oraz Wieliczka (obszar miejsko-wiejski) dysponowały podobnej wielkości budżetami w przeliczenia na mieszkańca – oscylującymi wokół kwot odpowiednio około 4 tys. oraz około 4,8 tys. Większe różnice pomiędzy Kłajem i Wieliczką obserwowano w latach 2015-2016 oraz w 2019 r. Bardzo pozytywnym trendem jest systematyczny wzrost tych wartości. Najbardziej dynamiczny rozwój nastąpił w Niepołomicach na przełomie lat 2018 i 2019. W Kłaju odnotowywano systematyczny rozwój w latach 2015-2018, który następnie lekko wyhamował w 2019 r. Z kolei w Wieliczce w latach 2015-2017 obserwowano nieznaczne wahania oraz znaczny wzrost budżetu w latach 2018-2019.

Tabela 2 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019.

Gmina	Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019			
	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Kłaj	47	138	107	45
Niepołomice	3	39	2	21
Wieliczka – obszar miejsko-wiejski	16	76	50	10

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Gmina Miejsko-Wiejska Wieliczka

Sytuację gmin w szerszym kontekście można zobaczyć sięgając do Statystycznego Vademecum Samorządowca prezentującego lokaty poszczególnych gmin na tle wszystkich gmin w województwie. Najkorzystniej na tle małopolskich gmin wypadają Niepołomice – w dwóch kategoriach znajdują się w pierwszej dziesiątce gmin w Małopolsce: wydatki budżetu gminy na mieszkańca (2 lokata) oraz dochody własne budżetu gminy na mieszkańca (3 lokata), a w przypadku wszystkich kategorii znalazła się w pierwszej pięćdziesiątce gmin. Wieliczka uplasowała się w pierwszej dwudziestce w dwu kategoriach: podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (10 lokata w województwie) oraz dochody własne budżetu gmin na mieszkańca (16 lokata), a w przypadku wszystkich kategorii znalazła się w pierwszej setce gmin. Kłaj odnotował nieco niższe lokaty, ale w dwu kategoriach – dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca oraz podmioty gospodarki narodowej – gmina znalazła się wśród około 25% najlepiej wypadających gmin w województwie (odpowiednio 25,82% oraz 24,73%).

Lokata gminy w kategorii środków w dochodach budżetów gminy na finansowanie projektów UE obrazuje nam skuteczność w pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich. Spośród członków LGD najlepiej wypadają Niepołomice, zajmując 39 miejsce w województwie.

Istotnym aspektem wpływającym na ocenę poszczególnych gmin jest sytuacja na rynku pracy. Diagnoza realizowana na potrzeby opracowania RLKS pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków w obszarze związanym z rynkiem pracy:

- na terenie LGD Powiatu Wielickiego ze względu na częstotliwość występowania wyróżniały się trzy sekcje PKD: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 28%, budownictwo – 15% i przetwórstwo przemysłowe – 11%.
- lokalizacja Niepołomickiej Strefy Przemysłowej na terenie Niepołomic oraz planowana Strefa Przemysłowa w Brzegach na terenie gminy Wieliczka.
- wskaźnik przedsiębiorczości (106) zbliżony do średniej dla Polski (107) i województwa małopolskiego (prawie 106) i niższy niż dla powiatu wielickiego (111), wzrostowa tendencja wskaźnika,
- stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym – przyrost o 31,6% na przestrzeni 5 lat,
- niższy poziom zatrudnienia (26%) niż przeciętnie w Polsce (32%) i województwie (31%), wewnętrzne zróżnicowanie – Niepołomice – 41%, Wieliczka – 21%, Kłaj – 14%,
- niska stopa bezrobocia – LGD – 6,5%, Polska – 8,8%, województwo – 7,8%, wewnętrzne zróżnicowanie – Niepołomice i Kłaj - 5,4%, Wieliczka – 7%,
- Wskaźnik bezrobocia (4,9%) niższy niż w kraju (7,5%) i województwie małopolskim (6,6%)
- Wzrastająca liczba osób bezrobotnych w przedziale wiekowym powyżej 55 lat (w latach 2008-2014 dla osób w wieku 55-59 lat wzrost prawie dwukrotny, a w wieku 60-64 lata – trzykrotny).
- Istnienie grup osób narażonych na potencjalne długotrwałe wykluczenie z rynku pracy: osoby pozostające bez pracy powyżej 2 lat, osoby o krótkim stażu pracy 1-5 lat (20,5% wszystkich osób bezrobotnych na terenie LGD), osoby o stażu pracy 10-20 lat - z reguły w wieku od 40 do 50 lat i więcej (17%), osoby z wykształceniem zawodowym (29,5%)
- Prawie dwukrotny wzrost (w latach 2008-2014) liczby osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.
- Pogłębianie się problemu długotrwałego bezrobocia na skutek dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych.
- Duży wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami z terenu LGD (razem z obszarem miejskim gminy Wieliczka), którzy zarejestrowali się w powiatowym urzędzie pracy (w latach 2008-2014 wzrost o 143%).

Tabela 3 Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD.

Gmina	Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2019	2015	2019	2015	2019
Kłaj	1 144	1 612	566 49,48%	891 55,27%	578 50,52%	721 44,73%
Niepołomice	8 717	12 259	5 458 62,61%	7 699 62,80%	3 259 37,39%	4 560 37,20%
Wieliczka - obszar wiejski	2 193	3 725	1 031 47,01%	1 832 49,18%	1 162 52,99%	1 893 50,82%
RAZEM	12 054	17 596	7 055 58,53%	10 422 59,23%	4 999 41,47%	7 174 40,77%

Źródło: GUS, Pracujący według innego podziału niż PKD

Pod względem liczby osób pracujących w gminach wchodzących w skład LGD najkorzystniej wypadają Niepołomice, których odsetek pracujących w liczbie mieszkańców wyniósł w 2019 r 42,07% i wzrósł o nieco ponad 9 p.p. w stosunku do 2015 r. (32,73%). Jest to jedyna gmina, która osiągnęła wyższe wskaźniki niż średnia dla województwa: 2015 r. – 30,97% i 2019 r. – 34,97%. Najtrudniejsza sytuacja pod względem odsetka pracujących osób w grupie mieszkańców odnotowana została w Wieliczce, zarówno w 2015, jak i 2019 r. – odpowiednio: 6,33% i 10,17% pracujących mieszkańców gminy. Nieco lepsze wskaźniki odnotowano w Kłaju: w 2015 – 10,83% oraz w 2019 r. – 14,97%. Obydwie te gminy plasują się poniżej średniej dla tego obszaru, wynoszącej w 2019 r. 22,99% (w 2015 – 16,78%).

Pomimo tak dużego zróżnicowania obserwuje się pozytywny trend w zakresie wzrostu odsetka osób pracujących w ogólnej liczbie mieszkańców we wszystkich analizowanych gminach. Co interesujące, w dwu spośród trzech analizowanych gmin w 2015 odsetek mężczyzn w populacji pracujących był nieznacznie niższy niż kobiet – Kłaj i Wieliczka. W 2019 r. wyższy odsetek kobiet występował już tylko w Wieliczce. Największe różnice w odsetkach pracujących kobiet i mężczyzn występowały w Niepołomicach, oscylując wokół wartości około 63% na korzyść mężczyzn, w stosunku do około 37% w grupie kobiet.

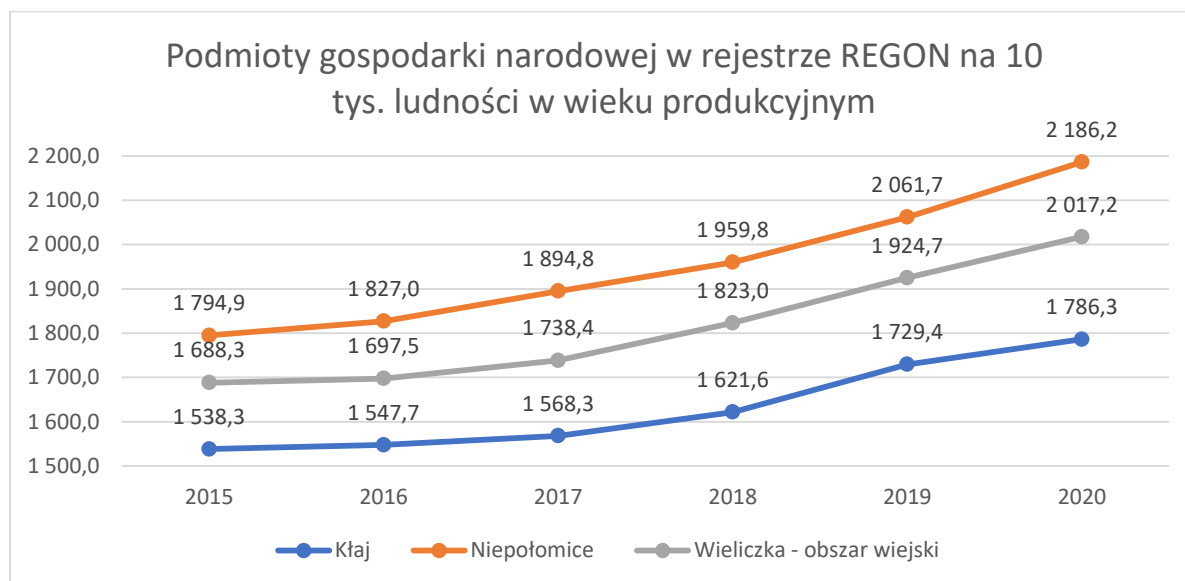
Tabela 4 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.

Gmina	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Kłaj	3,8	3,1	3,3	2,5	4,4	3,8
Niepołomice	3,5	2,9	2,7	2,5	4,4	3,2
Wieliczka - obszar wiejski	0,0	3,6	0,0	3,3	0,0	4,0
Wieliczka – obszar miejsko-wiejski	4,3	3,9	3,9	3,6	4,7	4,2

Źródło: GUS, Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności jest w Niepołomicach, w których odsetek bezrobotnych w 2020 r. wyniósł 2,9 i spadł o 0,6 p. p. (punktu procentowego) na przestrzeni 5 lat. Nieco gorszy wynik osiągnął Kłaj – 3,1 w 2020 r. Najstabilniej z obszaru LGD wypadła Wieliczka odnotowując w 2020 r. wynik 3,6. We wszystkich gminach obszaru LGD odsetek zarejestrowanych kobiet jest wyższy niż mężczyzn, co niestety powiela ogólnokrajowe trendy. Pozytywnym aspektem jest natomiast spadek odsetka zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich gminach LGD na przestrzeni lat.

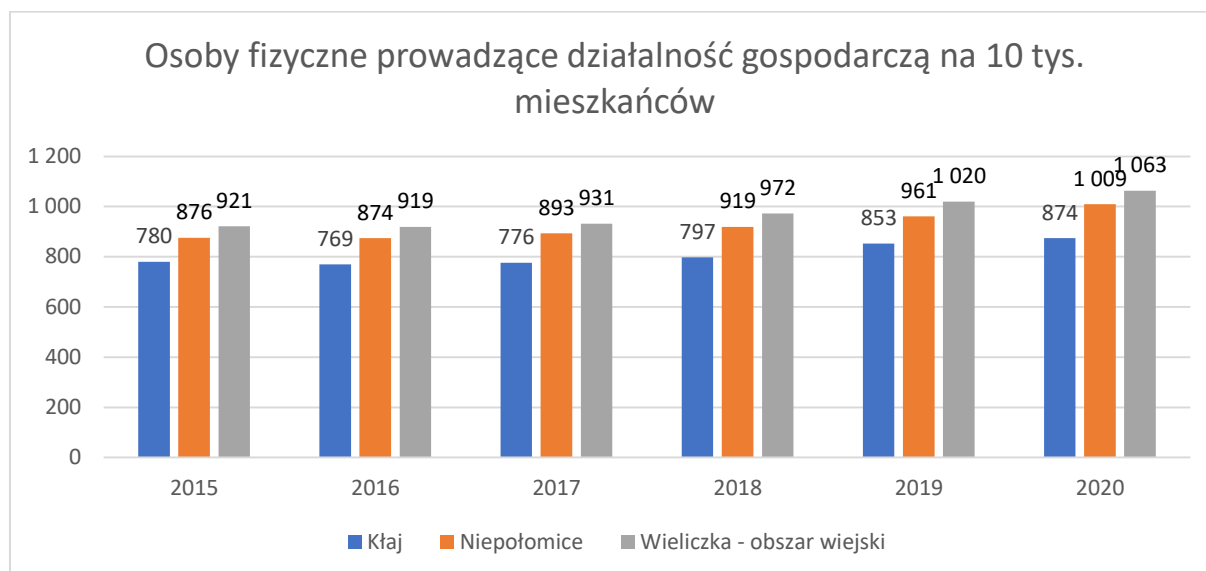
Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.



Źródło: GUS, Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej najkorzystniej wypadają Niepołomice, które osiągnęły w 2020 r. wynik 2 186,2 na 10 tys. mieszkańców. Najmniej korzystnie wypada Kłaj, który w 2020 r. osiągnął wynik 1 786,3. Pozytywnym trendem jest systematyczny wzrost liczby podmiotów na przestrzeni lat we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD.

Wykres 4 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1- tys. mieszkańców.



Źródło: GUS, Podmioty – wskaźniki

Nieco inaczej kształtuje się sytuacja poszczególnych gmin obszaru LGD pod względem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Tutaj najkorzystniej wypada Wieliczka, która osiągnęła wynik 1 063 osoby prowadzące działalność na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. Niższy wynik odnotowano w Niepołomicach – 1 009 w 2020 r. Najmniej korzystnie pod tym względem wypada Kłaj, który odnotował 874 osoby prowadzące działalność na 10 tys. mieszkańców w 2020 roku. Pozytywnym trendem jest tendencja wzrostowa wskaźnika we wszystkich gminach.

Analizując sytuację gmina wchodzących w skład LGD warto zwrócić uwagę na aktywność jej mieszkańców, zaangażowanie sektora społecznego i organizacji pozarządowych. W strategii RLKS wskazano na rozwiniętą działalność sektora społecznego przejawiającą się stosunkowo dużą liczbą aktywnie działających organizacji pozarządowych (274 podmioty, najliczniej reprezentowane przez OSP), wysoką aktywność obywatelską mieszkańców LGD wyrażaną wyższą niż przeciętnie w Polsce frekwencją w wyborach prezydenckich i parlamentarnych, zaangażowanie mieszkańców w działalność zespołów artystycznych i kół gospodyń wiejskich. W diagnozie zwrócono ponadto uwagę na niski poziom udziału mieszkańców w lokalnych konsultacjach społecznych oraz brak lokalnych liderów i samoorganizowania się społeczności.

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby opracowania Strategii RLKS pozwoliła również na określenie grup szczególnie wymagających wsparcia (grupy defaworyzowane) – są to:

- mieszkańcy obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców,
- absolwenci szkół (osoby do 35 roku życia),
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby w wieku 45+.

Należy zwrócić uwagę, że w 2017 r. Dokonano redefinicji grup defaworyzowanych, które pierwotnie obejmowały:

- mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców,
- seniorów,
- osoby bezrobotne z terenu LGD, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów i osób do 35 roku życia.

Jak wskazano w uzasadnieniu do zmian, powyżej wskazane grupy nie wyrażały w sposób prawidłowy woli członków stowarzyszenia, a w załączniku nr 7 do wniosku o wybór LSR wskazano jako grupy defaworyzowane: osoby w wieku 45+, osoby długotrwale bezrobotne, absolwenci szkół (osoby do 35 roku życia), mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. Mieszkańców, zatem dokonano zmiany na te właśnie grupy.

Tabela 5 Ludność gmin w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Gmina	Ludność gmin w wieku:					
	Przedprodukcyjnym		Produkcyjnym		Poprodukcyjnym	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Kłaj	2 097	2 083	6 676	6 578	1 794	2 175
Niepołomice	5 527	6 614	16 987	17 944	4 119	5 080
Wieliczka - obszar wiejski	7 301	7 743	22 005	22 789	5 312	6 486
RAZEM LGD	14 925	16 440	45 668	47 311	11 225	13 741

Źródło: GUS, Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w podziale na miasto i wieś

Pozytywnym trendem jest wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na obszarze LGD na przestrzeni 5 lat. Ten korzystny trend można zaobserwować w Niepołomicach i Wieliczce. W trudniejszej sytuacji jest Kłaj, w którym odnotowano spadek liczby osób w wieku przed- i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku

poprodukcyjnym. Wzrost ten odnotowano również w gminach Niepołomice i Wieliczka, co powiela ogólnopolski trend w zakresie starzenia się społeczeństwa i postępującego zwiększania obciążenia demograficznego.

Tabela 6 Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.

Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD				
Nazwa gminy/rok	2016	2017	2018	2019
Kłaj	37	43	-4	71
Niepołomice - obszar wiejski	477	558	445	543
Wieliczka - obszar wiejski	390	323	485	523

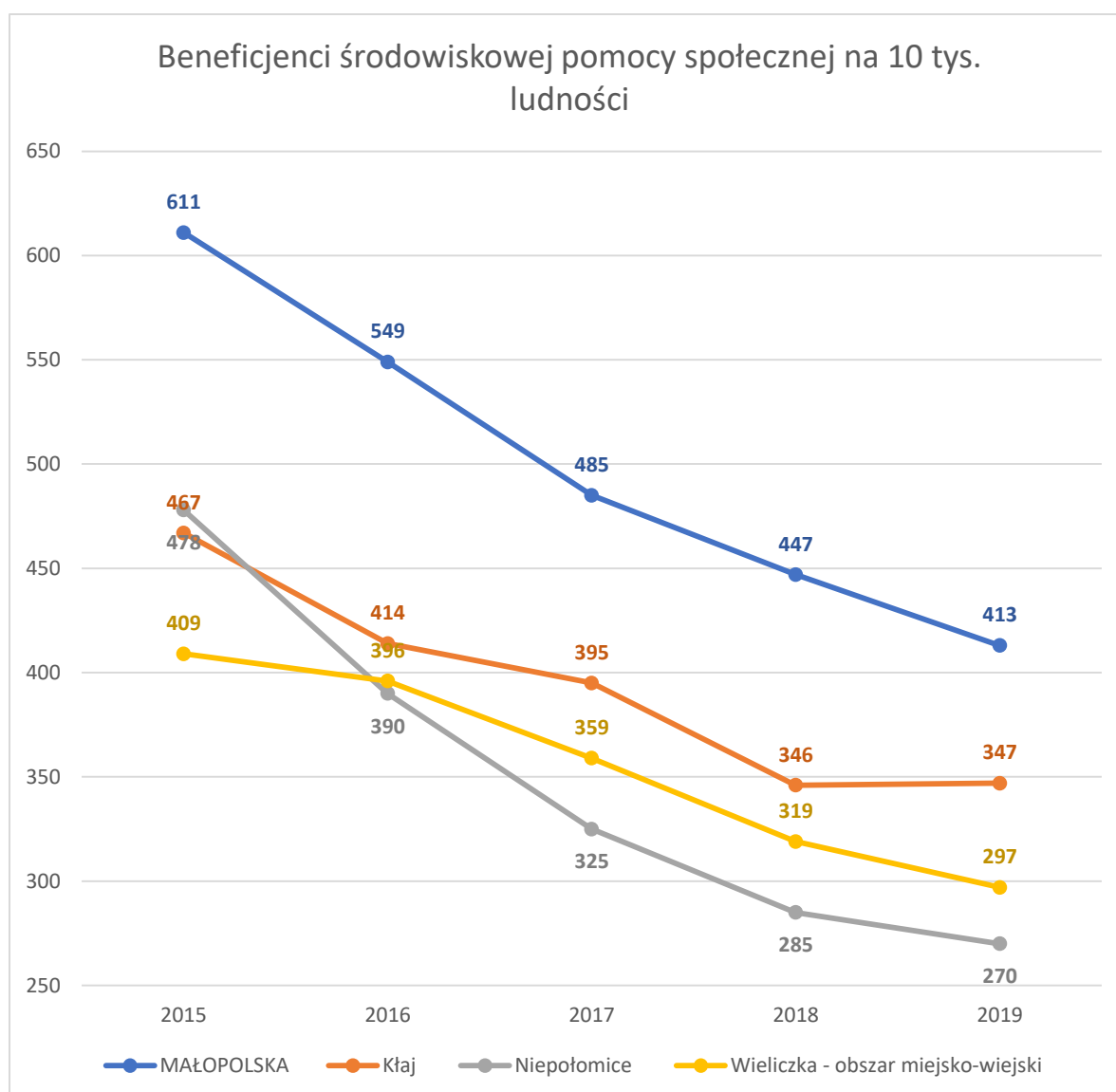
Źródło: GUS, Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów i kierunku (miasto, wieś)

Bardzo dobra sytuacja występuje w gminach z obszaru LGD pod względem migracji ludności – od 2016 roku wszystkie gminy odnotowały dodatnie saldo migracji. Wyjątkiem była w 2018 r. gmina Kłaj, w której zarejestrowano odpływ mieszkańców. Zwraca uwagę, że spośród gmin obszaru LGD najwięcej osób od lat osiedla się w Niepołomicach. Rzadziej na miejsce do życia wybierana jest Wieliczka, przy czym miejscowość ta w 2019 r. osiągnęła wynik jedynie o 20 osób niższy niż Niepołomice. Najmniej korzystna w porównaniu do pozostałych gmin obszaru LGD prezentuje się sytuacja Kłaja, który jest gminą z obszaru LGD najrzadziej wybieraną jako miejsce do osiedlenia przez nowych mieszkańców.

W obszarze zabezpieczenia społecznego Strategia RLKS wskazała kilka kluczowych kwestii/wniosków:

- wskaźnik osób objętych pomocą społeczną na terenie LGD (wraz z obszarem miejskich gminy Wieliczka) w 2013 r. był niższy (4,8%) niż średnia dla Polski (8,3%) i województwa (6,7%), wewnętrzne zróżnicowanie – najwyższy wskaźnik odnotowano w Kłaju (5,9%), nieco niższe w Niepołomicach (4,8%) i Wielicze (4,4%),
- systematyczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców,
- słabo funkcjonująca służba zdrowia i dostęp do opieki medycznej, utrudniony dostęp do aptek,
- niewystarczający dostęp do opieki żłobkowej i przedszkolnej, ale wyższy wskaźnik dostępu niż średnia dla Polski,
- słabo oceniana infrastruktura komunalna,
- oferta kulturalna i rozrywkowa nie w pełni odpowiadająca potrzebom mieszkańców,

Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.



Źródło: GUS, Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej – wskaźniki

Sytuacja gmin wchodzących w skład LGD pod względem liczby osób korzystających z pomocy społecznej wypada korzystniej niż średnio w województwie małopolskim – wszystkie gminy odnotowały mniejszą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej niż średnia dla województwa. Najkorzystniej wypadły Niepołomice, które w 2019 odnotowały 270 osób korzystających z pomocy na 10 tys. mieszkańców. W Wieliczce (obszar miejsko-wiejski) w tym samym roku 297 osób na 10 tys. ludności korzystało z pomocy społecznej, a w Kłaju 347 osób. Pozytywna jest tendencja spadkowa liczby osób korzystających z pomocy społecznej we wszystkich omawianych gminach.

Istotna z perspektywy rozwoju gmin wchodzących w skład LGD jest turystyka. Strategia RLKS wskazuje na duży potencjał obszaru:

- 79 zabytków wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa, w tym Puszcza Niepołomska, Zamek Królewski w Niepołomicach, Pałac w Grodkowicach oraz Kopalnia Soli w Wieliczce (nie znajduje się bezpośrednio na obszarze oddziaływania Stowarzyszenia),
- zwyczaje i obrzędy, śpiew, taniec, kulinarne przysmaki (kiszka z Podstolic, szynka podstolego z nogą, Chorągwickie Kajpuski, sól wielicka) i rękodzieło twórców ludowych,
- cykliczne wydarzenia – Orszak Trzech Króli w Niepołomicach, Dni św. Kingi, Wielickie Miodobranie, Dzień Ziemiaka w gminie Kłaj,
- aktywnie działające domy kultury, koła gospodyń wiejskich i zespoły artystyczne.

Pomimo wskazanego wyżej potencjału, strategia zwraca uwagę na niewystarczającą infrastrukturę turystyczną, a mieszkańcy na brak zróżnicowanej, atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dla młodzieży, dzieci i seniorów.

Tabela 7 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach.

Turystyczne obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat			
Nazwa gminy/rok	2016	2018	2020
Kłaj	1	3	3
Niepołomice	6	6	3
Wieliczka - obszar wiejski	1	0	0
RAZEM	8	9	6

Źródło: GUS, Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu, stan na 31 VII

Diagnozę w zakresie niewystarczającej infrastruktury turystycznej potwierdzają dane GUS – na terenie LGD w 2020 r. działało zaledwie 6 turystycznych obiektów noclegowych – o 3 mniej niż w 2018 r. i o 2 mniej niż w 2016 r. W najmniej korzystnej sytuacji jest Wieliczka, w której od 2018 roku nie działa ani jeden obiekt noclegowy. Zaskakująca jest redukcja o połowę liczby obiektów funkcjonujących w Niepołomicach na przestrzeni zaledwie dwóch lat. Rozwój w tym zakresie dostrzegalny jest jedynie w Kłaju, który zwiększył swoje zasoby noclegowe do 3 obiektów.

W Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego na lata 2014 – 2020 sformułowano trzy cele ogólne, do których określono cele szczegółowe:

- **Cel 1. Budowa atrakcyjnej oferty czasu wolnego dostosowanej do potrzeb mieszkańców i turystów, przyczyniającej się do utrzymania lub utworzenia miejsc pracy**

Cel jest odpowiedzią na potrzeby i postulaty mieszkańców. Za priorytetowe uznano: poszerzenie i dywersyfikację istniejącej oferty oraz dostosowanie jej do potrzeb i oczekiwań różnych grup wiekowych, zwiększenie dostępności oferty kulturalnej, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej oraz podnoszenie jakości już istniejącej infrastruktury kulturalnej.

Cele szczegółowe:

- 1.1 Rozbudowa oferty i infrastruktury służącej rekreacji mieszkańców
- 1.2 Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej uwzględniającej potrzeby i oczekiwania różnych grup wiekowych (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i seniorów)

➤ **Cel 2. Rozwój kapitału społecznego na terenie LGD**

Cel sformułowano w oparciu o zidentyfikowany potencjał partycypacyjny mieszkańców. Kluczowe w tym zakresie jest wspieranie aktywności i oddolnych inicjatyw mieszkańców, w szczególności dotyczących poszerzania oferty czasu wolnego, podnoszenia poziomu edukacji obywatelskiej, ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin wchodzących w skład LGD.

Cele szczegółowe:

- 2.1 Wspieranie aktywności i oddolnych inicjatyw mieszkańców animujących życie lokalnych społeczności z terenu LGD
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin wchodzących w skład LGD

➤ **Cel 3. Wsparcie w rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD**

Cel odpowiada na zdiagnozowane słabości lokalnego rynku pracy i wynikającego z tego niezadowolenia mieszkańców obszaru LGD oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców. Priorytetowe są zatem: wspieranie zakładania działalności gospodarczej, rozwój dotychczasowych przedsiębiorstw oraz promowanie ekonomii społecznej, rozwój usług zaspokajających potrzeby lokalnych społeczności na terenach wiejskich, wzmacnianie atrakcyjności obszaru, potencjału turystycznego, integracji oraz promowanie lokalnych produktów, twórców i producentów. Istotne jest również budowanie partnerskiej współpracy w obszarze usług turystycznych oraz rozwijanie postaw przedsiębiorczych u dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

- 3.1 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy oraz promowanie ekonomii społecznej na terenie LGD
- 3.2 Wzmacnianie dotychczasowej oferty bazującej na atrakcyjności obszaru LGD i kreowanie nowych produktów lokalnych
- 3.3 Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Analiza i ocena postępu rzeczowego i finansowego jest pierwszym krokiem służącym ocenie sprawności wdrażania RLKS. Pozwala zorientować się w aktualnej sytuacji związanej z realizacją strategii, sprawdzić realizację wskaźników i budżetu, zdiagnozować wystąpienie ewentualnych odstępstw od przyjętego planu oraz przeanalizować ewentualne trudności we wdrażaniu i sposób reagowania na nie. Wreszcie pozwala ocenić skuteczność LGD w procesie zarządzania realizowanymi przedsięwzięciami. W kontekście oceny postępu w zakresie wdrażania RLKS istotne są zmiany wprowadzane do strategii w trakcie jej realizacji. LGD Powiatu Wielickiego wprowadzała kilkakrotnie zmiany do RLKS – najczęściej były one konsekwencją dodatkowych wymagań postawionych przez Urząd Marszałkowski, zmian wytycznych bądź przepisów regulujących wdrażanie poszczególnych projektów, co z kolei pociągało za sobą konieczność zmiany procedur itd. Zmiany w strategii były dokonywane również w związku z koniecznością poprawy realizacji przedsięwzięć, co było diagnozowane na bieżąco przez zespół LGD. Najbardziej znacząca zmiana strategii wynikała z otrzymania dodatkowych środków przez LGD na jej realizację oraz redefinicji grup defaworyzowanych, na co zwracano uwagę w rozdziale 5.1.

Przystępując do oceny postępu rzeczowego warto rozpocząć od analizy historii naborów realizowanych przez LGD, które zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 8 Historia naborów.

Data naboru od... do...	Przedsięwzięcie (w nawiasie wpisać K – konkurs, O – operacja własna, G – projekt grantowy)	Liczba złożonych wniosków	Liczba wybranych wniosków	Liczba podpisanych umów	Protesty złożone (w przypadku grantów – odwołania)	Protesty / odwołania uwzględ- nione
KONKURSY						
I/2016 24.10.2016 - 7.11.2016	3.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	32	14	4	4	0
I/2017 29.03.2017 - 12.04.2017	3.1.2. - Programy wsparcia na rozwój istniejących firm (K)	19	18	1	4	1
II/2017 29.03.2017-27.04.2017	1.1.1. -Wyposażenie miejscowości z terenu LGD w obiekty sportowe umożliwiające aktywność fizyczną. (K)	8	8	6	0	0
III/2017 17-10-2017 - 14-11-2017	2.2.1 Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych. (K)	3	3	1	0	0
IV/2017 17-10-2017 - 14-11-2017	2.2.2. Renowacja obiektów zabytkowych i tych, które świadczą o lokalnej tożsamości miejsca i są ważne dla mieszkańców obszaru LGD. (K)	3	3	3	0	0
V/2017 17-10-2017 - 14-11-2017	1.1.2. –Kreowanie przestrzeni do wypoczynku. (K)	3	3	0	0	0
VI/2017 17-10-2017 - 14-11-2017	1.2.3.–Podnoszenie jakości infrastruktury kulturalnej. (K)	3	3	2	0	0
I/2018 08.01.2018 - 22.01.2018	3.1.1. -Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej. (K)	32	25	11	5	4
II/2018 08.01.2018 –22.01.2018	3.2.1. Wspieranie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych. (K)	2	2	1	0	0

III/2018 16-07-2018 - 31-07-2018	1.1.2. –Kreowanie przestrzeni do wypoczynku (K)	1	1	1	0	0
I/2019 03-06-2019 - 18-06-2019	1.1.1. - Wyposażenie miejscowości z terenu LGD w obiekty sportowe umożliwiające aktywność fizyczną. (K)	2	2	2	0	0
II/2019 03-06-2019 - 18-06-2019	1.1.2. – Kreowanie przestrzeni do wypoczynku (K)	3	3	3	0	0
III/2019 03-06-2019 - 18-06-2019	1.2.3. –Podnoszenie jakości infrastruktury kulturalnej (K)	1	1	1	0	0
IV/2019 03-06-2019 - 18-06-2019	2.2.1. –Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych (K)	1	1	0	0	0
V/2019 03-07-2019 - 19-07-2019	3.1.2. -Programy wsparcia na rozwój istniejących firm.	10	7	2	2	1
VI/2019 30.09.2019 - 18.10.2019	3.1.1. -Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej.	14	12	7	2	2
VII/2019 30.09.2019 - 18.10.2019	3.2.1. Wspieranie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych.	0	0	0	0	0
VIII/2019 04-12-2019 - 18-12-2019	2.2.1. –Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych.	1	1	1	0	0
I/2020 04-11-2020 - 27-11-2020	2.2.1. –Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych.	2	2	0	0	0
I/2021 12-04-2021 - 27-04-2021	2.2.1. –Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych.	2	2	-	0	0
PROJEKTY GRANTOWE						
I/2018/G 19.01.2018-19.02.2018	1.2.2. Rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach- odwołanie do regionalizmów, produktów lokalnych, tradycji-etno-inspiracje (G)	9	9	7	0	0

II/2018/G 7.05.2018-30.05.2018	2.1.1 Wsparcie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD oraz 2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej). (G)	4	4	4	0	0
I/2020/G 4.12.2019 -2.01.2020	1.2.2. Rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach- odwołanie do regionalizmów, produktów lokalnych, tradycji-etno-inspiracje (G)	4	4	0	0	0
II/2020/G 4.12.2019 -2.01.2020	2.1.1 Wsparcie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD oraz 2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej). (G)	0	0	0	0	0
III/2020/G 04.11.2020-27.11.2020	1.2.2Rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach-odwołanie do regionalizmów, produktów lokalnych, tradycji-etno-inspiracje (G)	5	5	5	0	0
IV/2020/G 4.11.2020-27.11.2020	2.1.1 Wsparcie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD oraz 2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej). (G)	0	0	0	0	0
I/2021/G 12.04.2021-27.04.2021	2.1.1 Wsparcie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD oraz przedsięwzięcia 2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej). (G)	2	2	-	-	-
OPERACJE WŁASNE						
I/2017 29.09.2017 - 30.10.2017	(O) 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności o wieku i aktywności zawodowej.	0	0	0	0	0
OW/I/2018 29.06.2018 - 30.07.2018	(O) 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności od wieku i aktywności zawodowej.	0	0	0	0	0
OW/II/2018 15.09.2018 - 16.10.2018	(O) 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności od wieku i aktywności zawodowej.	0	0	0	0	0
OW/III/2018 9.11.2018 - 10.12.2018	(O) 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności od wieku i aktywności zawodowej.	1	1	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych LGD

W latach 2016-2021 LGD Powiatu Wielickiego przeprowadziła 31 naborów w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, w tym: 20 konkursów, 7 projektów grantowych i 4 operacje własne. Najwięcej naborów - po 8 rocznie - zrealizowano w latach 2018 i 2019. Nieznacznie mniej intensywny był rok 2017 i 2020, w których LGD zrealizowała odpowiednio 7 i 5 przedsięwzięć. Najmniej naborów zrealizowano w 2016 (1) i 2021 r. (2). Konkursy były realizowane przez LGD w każdym roku wdrażania RLKS, nabory na projekty grantowe realizowano w latach 2018, 2020 i 2021, a operacje własne w latach 2017-2018.

W ramach zrealizowanych naborów konkursowych złożone zostały 142 wnioski, z których wybrano 111 i podpisano 46 umów. W ramach konkursów złożono 17 protestów (1 został skierowany do sądu, ale sprawa została umorzona), z których 8 zostało uwzględnionych. W naborach w ramach projektów grantowych wszystkie złożone wnioski - 24 - zostały wybrane do dofinansowania (co zapewne było również powodem braku odwołań), podpisano 16 umów. W ramach operacji własnych złożono 1 wniosek, który został przyjęty do realizacji i zaowocował podpisaniem umowy.

Najwięcej naborów przeprowadzono na przedsięwzięcia związane z: podniesieniem estetyki przestrzeni publicznych (2.2.1) - 5 naborów oraz wspieraniem samoorganizowania się społeczności lokalnych (2.1.1) i podnoszenia poziomu edukacji obywatelskiej (2.1.2) - 4 nabory, poprawy identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej (1.2.1) - 4 nabory. Po 3 nabory zrealizowano na wyłonienie wykonawców przedsięwzięć dotyczących: zakładania działalności gospodarczej (3.1.1), kreowania przestrzeni do wypoczynku (1.1.2) oraz rozbudowy oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach (1.2.2). W ramach pozostałych przedsięwzięć zrealizowano po 2 nabory, z wyjątkiem działań związanych z renowacją obiektów zabytkowych (2.2.2), dla których zrealizowano 1 nabór.

Największym zainteresowaniem cieszyły się przedsięwzięcia związane z zakładaniem działalności gospodarczej (3.1.1) i rozwojem istniejących firm (3.1.2) - złożono w nich odpowiednio 78 i 29 wniosków, z których zaakceptowano odpowiednio 51 i 25. Trzecim przedsięwzięciem gromadzącym najwięcej wniosków była rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach (1.2.2.) - 18 złożonych wniosków, wszystkie zaakceptowane.

Nabory realizowane były w oparciu o opracowane przez zespół LGD procedury naboru, które były modyfikowane lub doprecyzowywane w zależności od potrzeb, w szczególności ze względu na zgłoszone przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego lub wnioskodawców niejednoznaczne zapisy rodzące trudności interpretacyjne. Nabory realizowane były sprawnie, wszelkie trudności diagnozowano na bieżąco i na bieżąco reagowano na nie wdrażając odpowiednie środki zaradcze.

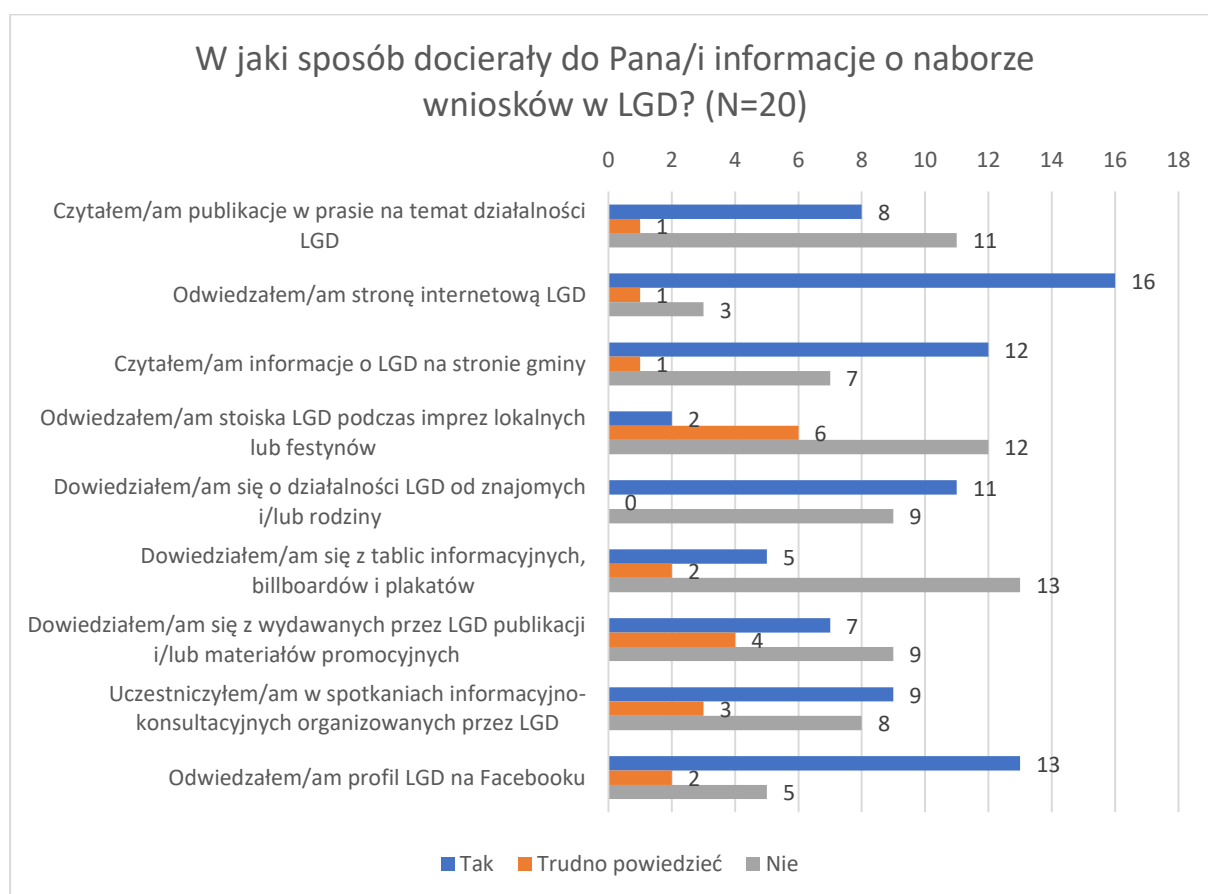
Pierwsze nabory realizowano w obszarze wspierania działalności gospodarczej, kolejne dotyczyły przestrzeni miejskiej. Nabory w zakresie działalności gospodarczej cieszyły się dużym zainteresowaniem, które nie zmieniało się w poszczególnych latach. Zapytani o nabory, które się nie

udały, pracownicy biura LGD wskazali jeden nabór, dotyczący rozwoju agroturystyki (obiekty noclegowe), który nie spotkał się z zainteresowaniem.

Bez wątpienia istotny wpływ na harmonogram naborów miała pandemia COVID – uniemożliwiła realizację spotkań bezpośrednich z mieszkańcami i odwołanie bądź przesunięcie w czasie niektórych naborów.

Przygotowując nabory pracownicy LGD duży nacisk kładli na ich promocję i dotarcie do jak najszerzej grupy odbiorców. Wykorzystywano było szerokie spectrum kanałów komunikacji: plakaty, ogłoszenia parafialne, profile w mediach społecznościowych prowadzone przez LGD i gminy wchodzące w skład LGD, strony www, prasa lokalna i regionalna, spotkania z mieszkańcami (realizacja zawieszona na skutek pandemii COVID).

Wykres 6 Źródła informacji o naborach wniosków.



Źródło: Badania własne

Jak wskazuje powyższy wykres, najwięcej wnioskodawców uczestniczących w badaniu dowiedziało się o realizowanych naborach za pośrednictwem źródeł internetowych:

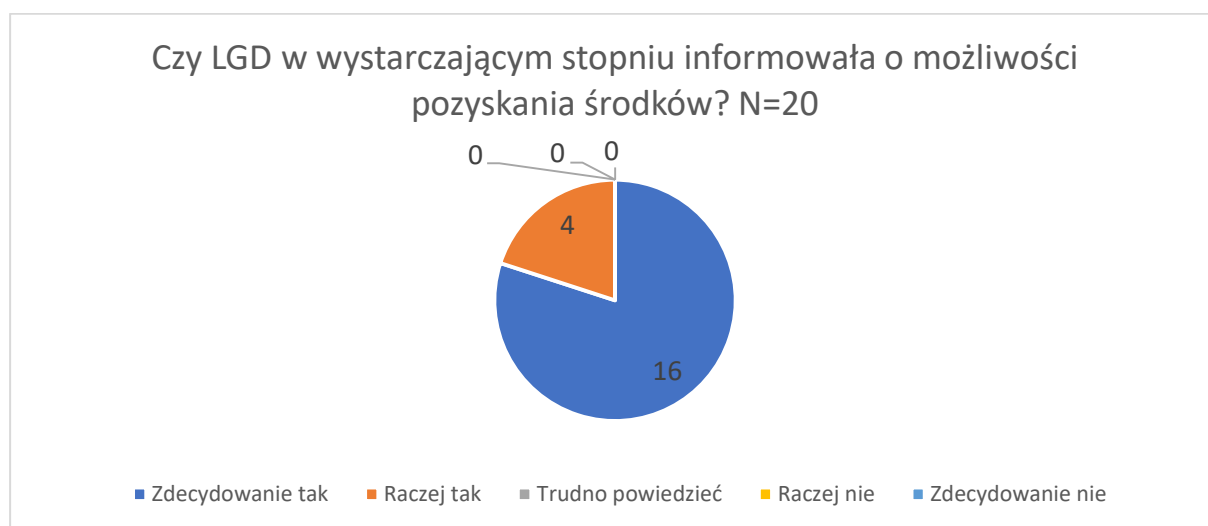
- 16 osób odwiedzało stronę internetową LGD,
- 13 osób odwiedzało profil LGD na Facebooku,

- 12 osób odwiedzało stronę internetową gminy.

Znajomi lub rodzina byli źródłem informacji dla 11 wnioskodawców, udział w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych dla 9 osób, a publikacje w prasie bądź publikacje i materiały promocyjne wydawane przez LGD stanowiły źródło informacji dla odpowiednio 8 i 7 osób. Najmniej osób czerpało wiedzę na temat realizowanych przez LGD naborów z odwiedzi stoisk LGD na imprezach lokalnych i festynach – 2 osoby oraz z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów – 5 osób.

Dobór kanałów komunikacyjnych należy uznać za trafny, co potwierdzają wskazania wnioskodawców – 16 z 20 osób uznało, że LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków.

Wykres 7 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków?



Źródło: Badania własne

Należy podkreślić, że przyjęta strategia informacyjna przynosi wymierne rezultaty w postaci dużego zainteresowania naborami i dużej liczby wniosków, w szczególności w obszarze rozpoczynania i rozwijania działalności gospodarczej. Duże zainteresowanie naborami należy ocenić jak najbardziej pozytywnie, niemniej jednak rodzi ono też konsekwencje w postaci składania protestów przez wnioskodawców, których propozycje nie zostały przyjęte do realizacji, co najczęściej wynika z ograniczonej wysokości środków przeznaczonych na określony nabór. Warto podkreślić, że potencjalni wnioskodawcy otrzymują wsparcie zespołu LGD, który służy pomocą i doradztwem przy dopracowaniu pomysłów, opracowaniu wniosku i niezbędnej dokumentacji. Złożone wnioski podlegają weryfikacji przez zespół pracowników biura LGD, a następnie są przekazywane do oceny Rady LGD.

Tabela 9 Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR (stan na 31.12.2020 r.).

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Jedn. miary	Stan docelowy	Realizacja (%) 2016		Realizacja (%) 2017		Realizacja (%) 2018		Realizacja (%) 2019		Realizacja (%) 2020	
						U	P	U	P	U	P	U	P	U	P
Cel ogólny 1.0 Budowa atrakcyjnej oferty czasu wolnego dostosowanej do potrzeb mieszkańców i turystów, przyczyniającej się do utrzymania lub utworzenia miejsc pracy.	Cel szczegółowy 1.1 Rozbudowa oferty i infrastruktury służącej rekreacji mieszkańców	Przedsięwzięcie 1.1.1 Wyposażenie miejscowości z terenu LGD w obiekty sportowe umożliwiające aktywność fizyczną.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowych na terenie LGD	sztuki	8	0	0	0	0	116	33,3	100	62	100	62
		Przedsięwzięcie 1.1.2 Kreowanie przestrzeni do wypoczynku.	Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni do wypoczynku na terenie LGD	Sztuki	3	0	0	0	0	33,3	0	133	0	100	0
	Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej uwzględniającej potrzeby i oczekiwania różnych grup wiekowych (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i seniorów).	Przedsięwzięcie 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności o wieku i aktywności zawodowej.	WP 1.2.1 Liczba przeprowadzonych partycypacyjnych diagnoz zapotrzebowania na ofertę kulturalną na poziomie poszczególnych gmin LGD	sztuki	3	0	0	0	0	0	0	3	100	100	100
		Przedsięwzięcie 1.2.2 Rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach – odwołanie do regionalizmów, produktów lokalnych, tradycji – etno-inspiracje.	WP 1.2.2 Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuki	7	0	0	0	0	0	0	4	57	57	57
			WP 1.2.2 Liczba wydarzeń kulturalnych sprzyjających aktywizacji lokalnych społeczności zrealizowanych przez LGD	sztuki	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Przedsięwzięcie 1.2.3 Podnoszenie jakości infrastruktury kulturalnej.	WP 1.2.3 Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	sztuki	3	0	0	0	0	2	0	3	100	100	100
			WP 1.2.3 Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej na terenie LGD												

CEL OGÓLNY 2.0 Rozwój kapitału społecznego na terenie LGD	Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie aktywności i oddolnych inicjatyw mieszkańców animujących życie lokalnych społeczności z terenu LGD	Przedsięwzięcie 2.1.1 Wspieranie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD	WP 2.1.1 i 2.1.2 Liczba inicjatyw, które uzyskały granaty w ramach wspierania aktywności, oddolnych inicjatyw i edukacji obywatelskiej mieszkańców LGD	sztuki	6	0	0	0	0	0	0	4	66,6	66	66,6
		Przedsięwzięcie 2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej).													
		Przedsięwzięcie 2.1.3 Promowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne	WP 2.1.3 Liczba inicjatyw promujących działania podejmowane przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne z terenu LGD	sztuki	3			0	0	0	0	0	0	0	0
			WP 2.1.4 Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	sztuki	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Cel szczegółowy 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin wchodzących w skład LGD Powiatu Wielickiego	Przedsięwzięcie 2.2.1 Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych.	WP 2.2.1 Liczba wyodrębnionych przestrzeni publicznych objętych interwencją w ramach realizacji LSR	sztuki	3	0	0	0	0	1	0	1	0	66	66
		Przedsięwzięcie 2.2.2 Renowacja obiektów zabytkowych i tych, które świadczą o lokalnej tożsamości miejsca i są ważne dla mieszkańców obszaru LGD.	WP 2.2.2 Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	sztuki	3	0	0	0	0	3	0	3	33,3	100	100
CEL OGÓLNY 3.0 Wsparcie w rozwijaniu lokalnej	Cel szczegółowy 3.1 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy oraz promowanie ekonomii społecznej na terenie LGD	Przedsięwzięcie 3.1.1 Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej.	WP 3.1.1 Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuki	23	0	0	0	0	56	26	73	73	100	78
		Przedsięwzięcie 3.1.2 Programy wsparcia na rozwój istniejących firm.	WP 3.1.2 Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuki	3	0	0	0	0	33,3	0	33,3	33,3	33,3	33,3

	Cel szczegółowy 3.2 Wzmacnianie dotychczasowej oferty bazującej na atrakcyjności obszaru LGD i kreowanie nowych produktów lokalnych.	Przedsięwzięcie 3.2.1 Wsparcie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych.	WP 3.2.1 Liczba operacji w zakresie wspieranie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych objętych wsparciem.	sztuki	4	0	0	0	0	25	0	25	0	25	25
		Przedsięwzięcie 3.2.2 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej	WP 3.2.2 Liczba operacji w zakresie tworzenia i rozbudowy infrastruktury okołoturystycznej objętych wsparciem.	sztuki	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Przedsięwzięcie 3.2.3 Budowanie sieci partnerskiej współpracy w zakresie usług turystycznych	WP 3.2.3 Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Sztuki	2	0	0	0	0	0	0	100	100	100	100
			WP 3.2.3 Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuki	1	0	0	0	0	0	0	100	0	100	0
			WP 3.2.3 Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	Sztuki	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Przedsięwzięcie 3.2.4 Identyfikacja, integracja oraz promocja lokalnych twórców i producentów	WP 3.2.4 Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	sztuki	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			WP 3.2.4 Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuki	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			WP 3.2.4 Liczba inicjatyw wspierających (promujących) produkty lokalne zrealizowanych w ramach projektu współpracy	sztuki	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Cel szczegółowy 3.3 Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży	Przedsięwzięcie 3.3.1 System wspierania postaw przedsiębiorczych u dzieci i młodzieży np. konkursy, programy edukacyjne, tworzenie i zakładanie wirtualnych firm, gry strategiczne).	WP 3.3.1 Liczba inicjatyw podejmowanych przez LGD promujących postawy przedsiębiorcze w ramach realizacji LSR	sztuki	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych LGD

Jak wynika z powyższej tabeli postęp rzeczowy na koniec 2020 r. był stosunkowo zaawansowany – rozpoczęto realizację 13 spośród 22 wskaźników w zakresie podpisywania umów oraz 11 wskaźników w zakresie wypłacania środków. W zakładanej wysokości osiągnięto 8 wskaźników w zakresie podpisywania umów, z czego 4 w zakresie wypłacanych środków. Wartość 5 wskaźników w zakresie wypłaty środków oraz 3 wskaźników w zakresie podpisanych umów osiągnięto na poziomie mieszczącym się w przedziale 50% - 99,99%, a 2 wskaźniki w ramach umów i wypłat osiągnięto na poziomie mieszczącym się w przedziale 0,1% - 19,99%. Na koniec 2020 r. Nie odnotowano realizacji 11 wskaźników w zakresie wypłacanych środków, a 9 wskaźników w zakresie podpisania umów.

Jedynie problemy w realizacji wskaźników dotyczą przedsięwzięcia dotyczącego rozwoju agroturystyki (nabór się nie udał), jednakże po ich zdiagnozowaniu zespół przedsięwziął kroki zmierzające do zmiany RLKS.

Pandemia COVID zdeorganizowała na jakiś czas prace zespołu – spowodowała przesunięcia terminów naborów, opóźnienia w zgłaszaniu zmian do RLKS (zmiany w planie komunikacyjnym, których opóźnienie zgłoszenia spowodowało nałożenie kary w wysokości 18 000 zł) oraz ich akceptowaniu przez UMWM (spowodowane pracą zdalną i mniejszą częstotliwością obecności w urzędzie, co wpływa na wydłużenie procesu akceptacji zmian). Bardzo dobre wykonanie wskaźników przed pandemią pozwoliło na bezpieczne wyhamowanie procesu wdrażania, nie powodując zagrożenia dla osiągnięcia celów i wskaźników na koniec okresu programowania – 2 miejsce wśród małopolskich LGD pod względem realizacji wskaźników, po COVIDzie 5 miejsce.

Zespół biura wśród najciekawszych operacji wskazał:

- projekt realizowany w ramach działalności gospodarczej pn. Queen Bee, w ramach którego do sprzedaży zostanie skierowany system służący monitorowaniu uli, gromadzący dane do jednej sieci przy pomocy jednej karty GSM dla wszystkich uli,
- w ramach projektów infrastrukturalnych nie dopatrzono się innowacyjnych propozycji, jednakże zrealizowano dużo projektów poprawiających/uzupełniających infrastrukturę sportową (boiska, kąpielisko),

Ewaluowana wersja Strategii RLKS przewidywała środki na realizację poszczególnych celów w następującej wysokości:

1. Środki przewidziane na realizację poszczególnych celów LSR w ramach wsparcia na realizację LSR, współpracę i aktywizację (art. 35 ust. 1 lit. b, c i e rozporządzenia nr 1303/2013)
 - Cel ogólny 1. Budowa atrakcyjnej oferty czasu wolnego dostosowanej do potrzeb mieszkańców i turystów przyczyniająca się do utrzymania lub utworzenie miejsc pracy – 1.069.500 EUR

- Cel ogólny 2. Rozwój kapitału społecznego na terenie LGD Powiatu Wielickiego – 505.000 EUR
 - Cel ogólny 3. Wsparcie w rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD Powiatu Wielickiego – 608.000 EUR.
2. Środki przewidziane na koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) - 405.000 EUR

Tabela 10. Postęp rzeczowy w realizacji LSR.

fPrzedsięwzięcia	Budżet w LSR	Postęp finansowy narastająco							
		2017		2018		2019		2020	
		Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona
1.1.1 Wyposażenie miejscowości z terenu LGD w obiekty sportowe umożliwiające aktywność fizyczną	1 733 000,00	1 609 869,53	0	1 609 869,53	280 436,00	1 143 664,00	695 848,75	1 143 664,00	1 143 664,00
1.1.2 Kreowanie przestrzeni do wypoczynku.	900 000,00	0	0	208 982,00	0	557 304,00	0	0	0
1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności o wieku i aktywności zawodowej	45 000,00	0	0	45 000,00	0	45 000,00	0	45 000,00	45 000,00
1.2.2 Rozbudowa oferty kulturalnej bazującej na lokalnych potencjałach – odwołanie do regionalizmów, produktów lokalnych, tradycji – etno-inspiracje.	400 000,00	0	0	299 720,00	0	299 720,00	146 916,00	299 720,00	146 916,00
1.2.3 Podnoszenie jakości infrastruktury kulturalnej.	1 200 000,00	0	0	868 872,62	0	1 199 997,62	0	1 199 997,62	471 456,00
2.1.1 Wspieranie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD	180 000,00	0	0	0	0	107 926,00	0	107 926,00	105 534,00
2.1.2 Podnoszenie poziomu edukacji obywatelskiej (w tym partycypacji obywatelskiej).									
2.1.3 Promowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne	15 000,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1 Podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych.	750 000,00	0	0	273 713,69	0	273 713,69	0	477 224,00	156 388,00
2.2.2 Renowacja obiektów zabytkowych i tych, które świadczą o lokalnej tożsamości miejsca i są ważne dla mieszkańców obszaru LGD.	746 000,00	0	0	756 500,36	0	756 500,36	36 774,75	462 146,00	449 447,75
2.2.3 Zachowanie i promocja lokalnych tradycji kulinarnych i rękodzielniczych oraz animowanie międzynarodowej i międzyregionalen jwspółpracy	243 000,00	n.d	n.d.	n.d.	n.d.	n.d	n.d	0	0

3.1.1 Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej.	1 150 000,00	250 000,00	0	650 000,00	300 000,00	800 000,00	780 000,00	1 150 000,00	1 050 000,00
3.1.2 Programy wsparcia na rozwój istniejących firm.	900 000,00	0	0	300 000,00	0	299 720,00	143 001,25	898 614,00	288 982,25
3.2.1 Wsparcie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych.	200 000,00	0	0	50 000,00	0	50 000,00	40 000,00	50 000,00	50 000,00
3.2.2 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej.		0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.3 Budowanie sieci partnerskiej współpracy w zakresie usług turystycznych	40 500,00	0	0	0	0	24 997,00	0	24 997,00	0
3.2.4 Identyfikacja, integracja oraz promocja lokalnych twórców i producentów	121 500,00	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3.1 System wspierania postaw przedsiębiorczych u dzieci i młodzieży np. konkursy, programy edukacyjne, tworzenie i zakładanie wirtualnych firm, gry strategiczne).	20 000,00	0	0	0	0	0	0	0	0

Podobnie, jak postęp rzeczowy, budżet Strategii realizowany jest na bieżąco. Budżet w części dotyczącej realizacji Strategii jest powiązany z postępowaniem rzeczowym i realizowany jest zgodnie z umowami zawartymi przez wnioskodawców z UMWM. Do końca 2020 r. wydatkowano środki w ramach 11 z 18 przedsięwzięć zaplanowanych w Strategii RLKS, w tym dla 2 przedsięwzięć budżet został zrealizowany:

- 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności o wieku i aktywności zawodowej,
- 3.1.1 Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej.

W ramach kolejnych 2 przedsięwzięć wypłacona została całość przyznanych środków: 1.1.1 Wyposażenie miejscowości z terenu LGD w obiekty sportowe umożliwiające aktywność fizyczną oraz 3.2.1 Wspieranie nowych i poszerzanie działalności istniejących gospodarstw agroturystycznych, a w ramach kolejnych 2 przedsięwzięć jest bliska wypłacenia całości przyznanych środków: 2.1.1 Wspieranie samoorganizowania się społeczności lokalnych oraz kreowanie lokalnych liderów na obszarach wiejskich LGD oraz 2.2.2 Renowacja obiektów zabytkowych i tych, które świadczą o lokalnej tożsamości miejsca i są ważne dla mieszkańców obszaru LGD. Na koniec 2020 r. wykonanie dla 7 przedsięwzięć wynosiło 0%. Jak podkreślają pracownicy LGD, mniejsze wykonanie budżetu na niektórych przedsięwzięciach spowodowane jest wycofaniem się gmin z realizacji projektu, czy też wynikami postępowań przetargowych odbiegającymi od założeń.

Pracownicy biura LGD monitorują postęp wydatków i razie potrzeby kontaktują się z realizatorami jeśli zdiagnozują brak działań, udzielają pomocy jeśli zachodzi taka potrzeba. Jeśli chodzi o zmiany budżetu, to wśród najistotniejszych należy wskazać:

- zmniejszenie wartości przyznanych środków,
- kara 18 tys. zł, o której mowa we wcześniejszej części raportu,
- przewalutowanie, które spowodowało zwiększenie kwoty w zł dzięki korzystnemu kursowi EUR,
- bieżące przenoszenie oszczędności pomiędzy celami i przedsięwzięciami.

W kontekście optymalizacji budżetu w ramach przyszłego okresu programowania warto wskazać, że w ocenie pracowników więcej środków można by przeznaczyć na premie i rozwijanie działalności gospodarczej oraz projekty infrastrukturalne, a mniej na operacje własne, które ze względu na ogromny potencjał mieszkańców w obszarze przedsiębiorczości okazały się zbędne. Są to również przedsięwzięcia, które należy kontynuować w kolejnej perspektywie finansowej.

5.3. Projekty współpracy

W ramach ocenianej Strategii RLKS przewidziano realizację trzech projektów współpracy – jeden z nich został już zrealizowany, realizacja dwóch pozostałych nie została jeszcze rozpoczęta.

Projekt „Wyskocz za Kraków” realizowany był od 1.05.2018 do 31.10.2019 r. Miał charakter krajowy, a jego budżet wynosił 130 500 zł, w tym 40 500 zł stanowił udział finansowy LGD. Projekt realizowany był w formule partnerskiej z 1 partnerem krajowym, który pełnił w nim wiodącą rolę. Wśród korzyści realizacji projektu należy wskazać przede wszystkim promocję lokalnych zasobów turystycznych i miejsc wypoczynku, możliwość prezentacji i polecenia małych, lokalnie działających obiektów turystycznych i gastronomicznych. Ponadto, realizacja projektu przyczyniła się do zwiększenia ruchu turystycznego na obszarze LGD, co pozytywnie wpłynęło na podmioty działające w branży turystycznej.

W projekcie wykorzystano różnorodne zasoby obszaru LGD:

- przyrodnicze: Puszcę Niepołomiczką, topografię Podgórze Wielickiego,
- historyczne: Zamek Królewski w Niepołomicach, Opactwo Benedyktynek w Wieliczce, Pałac Żeleńskich w Grodkowicach, Dom Tadeusza Kantora, Pałac Konopków, Pałac Przychodzkich,
- turystyczne: walory turystyczne wszystkich miejscowości włączonych w trasy, w tym Tężnia Solankowa w Wieliczce, Szyb Regis, malowidło 3d na rynku w Wieliczce oraz lokalne restauracje.

Projekt był pierwszą inicjatywą łączącą obszary na zachód i południe od Krakowa. Angażował mieszkańców obszaru poniżej 5 tys. osób jako grupę defaworyzowaną. Trwałość efektów projektu odnosi się przede wszystkim do powstałych produktów: aplikacji, strony internetowej, map kolportowanych na terenie objętym programem współpracy. Wartym podkreślenia jest fakt, że aplikacja „Wyskocz za Kraków” oraz profil projektu na Facebooku generowały dużo pobrań i lajków, a ten ostatni, pomimo minimalnej aktywności, nadal jest lajkowany. Zauważalna jest również zmiana w świadomości społecznej w zakresie produktu turystycznego łączącego gminy z zachodu i południa Krakowa.

Wśród osiągniętych wskaźników projektu należy wskazać:

- ✓ 1 utworzony produkt turystyczny
- ✓ 1 utworzona aplikacja mobilna
- ✓ 1 zrealizowany projekt współpracy, w tym współpracy międzynarodowej
- ✓ 1 przygotowany projekt współpracy
- ✓ 1 LGD uczestniczący w projektach współpracy (poza LGD Powiatu Wielickiego).

Aplikacja pokazuje trasy turystyczne po mapach google wraz ze wskazaniem obiektów, które warto odwiedzić, danymi restauracji itd.

Współpraca z LGD-ami w ramach projektu układała się bardzo dobrze i będzie kontynuowana w ramach kolejnego projektu (duży projekt dla 13 LGD).

Kolejnym projektem zaplanowanym do realizacji przez LGD był projekt pn. „Biznes ze smakiem”, który w zaplanowanej formie nie został zrealizowany. W jego miejsce zostanie wprowadzony projekt „Małopolski Spichlerz”, który będzie realizowany we współpracy z portugalskim partnerem Portugalią i polskim krytykiem kulinarnym Robertem Makłowiczem. Projekt jest w trakcie opracowywania i wprowadzania do Strategii RLKS.

Trzeci projekt, dotyczący przedsiębiorczości (wskaźnik 13 oraz wskaźnik „liczba inicjatyw promujących produkty lokalne”) będzie dotyczył promocji lokalnych produktów, które można skomercjalizować, np. Wędliny od Gawora, lokalna winnica i inne. Planowane jest wykorzystanie aktualnie panującej mody na craftowe, rzemieślnicze produkty.

5.4. Działalność biura LGD

LGD Powiatu Wielickiego powstało w wyniku połączenia dwóch LGD dotychczas działających osobno, co dało ogromny zasób w postaci dwóch osób z dużym doświadczeniem, które dotychczas realizowały i koordynowały prace w ramach wcześniejszych LSR. Zespół biura został uzupełniony o dwie kolejne osoby wyłonione w wyniku prowadzonych naborów. W opinii pracowników zespół jest bardzo zgrany, poszczególni jego członkowie się uzupełniają. Podział zadań nastąpił w sposób naturalny, zgodnie z kompetencjami i wiedzą poszczególnych członków.

Współpraca zespołu biura LGD z organami jest niejednolita pod względem zaangażowania poszczególnych członków organów, co jednak nie wpływa na nią negatywnie – pracownicy podkreślali, że mają wsparcie. Nie wskazują na problemy we współpracy, jednakże zwrócili uwagę, że ewentualna praca zdalna dla niektórych członków organów LGD mogłaby być wyzwaniem, z którym nie wszyscy byliby w stanie sobie poradzić (używane oprogramowania do pracy zdalnej są nazbyt skomplikowane dla osób, które na co dzień nie pracują na komputerze).

Tabela 11 Szkolenia dla pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 r. do 31.05.2021 r.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkol. pracown. LGD
01.06.2016	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
23.08.2016	Spotkanie LGD dotyczące aktywizacji na obszarach realizacji LSR	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
10-11.09.2016	Wdrażanie PROW 2014-2020 oraz realizacji LSR	Biuro	2
12-14.09.2016	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) w nowej perspektywie PROW 2014-2020	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	1

16.09.2016	Ochrona Danych Osobowych w praktyce	Zespół Ekspertów Manager	3
19.09.2016	Działanie 19.2 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
24.10.2016	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	2
14-16.11.2016	Biznesplan dla operacji rozpoczęcie lub rozwijanie działalności gospodarczej realizowanej w ramach LSR.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	2
17.11.2016	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	1
05.04.2017	Szkolenie dla LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
07-08.10.2017	Warsztat Refleksyjny	Biuro	4
17.01.2018	Spotkanie z LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
26.02.2018	Warsztat Refleksyjny	Biuro	4
23.04.2018	RODO zmiany niezbędne do wprowadzeniach w Stowarzyszeniach	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
27.06.2018	Granty, projekty współpracy ,operacje własne	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
13-14.10.2018	Warsztat Refleksyjny	Biuro	4
25.01.2019	Warsztat Refleksyjny	Biuro	2
6.02.2019	Szkolenie dla LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
20.09.2019	Szkolenie dla LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
5-6.10.2019	Warsztaty Refleksyjne	Biuro	3
30.12.2019	Doradztwo dla beneficjentów	Biuro	3
03.09.2020	Szkolenie dla członków Rady i pracowników Biura z zakresu oceny wniosków	Biuro	3
24.06.2020	Szkolenie dla LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
17-20.05.2021	Szkolenie – dodatkowa alokacja na poddziałanie 19.2 i 19.4	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2

Warunkiem sprawnej realizacji przedsięwzięć przewidzianych w RLKS jest zespół posiadający odpowiednie kompetencje, który powinny być systematycznie podnoszone i uzupełniane o nowe rozwiązania. Jak wskazano w tabeli powyżej, zespół biura LGD uczestniczył w latach 2016 – 2021 w 24 szkoleniach. Najwięcej szkoleń odbyło się w 2016 r. – 9 szkoleń oraz w latach 2018 – 2019 – po 5 szkoleń rocznie. Najwięcej szkoleń zrealizowanych zostało przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego i Biuro LGD – odpowiednio 11 i 10 szkoleń. Pozostałe szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy biura zrealizowało Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie o. w Krakowie (2 szkolenia) oraz Zespół Ekspertów Menadżer w Krakowie (1 szkolenie). Tematyka szkoleń była różnorodna, dotyczyła zarówno proceduralnych kwestii realizacji przedsięwzięć

(np. Procedury oceny i wyboru operacji), aspektów merytorycznych (np. Biznesplan dla operacji rozpoczęcie lub rozwijanie działalności gospodarczej realizowanej w ramach LSR) czy też związanych z przepisami prawnymi (np. RODO zmiany niezbędne do wprowadzeniach w Stowarzyszeniach). Warto podkreślić, że pracownicy uznali udział w szkoleniach za przydatny, wskazując szkolenia w obszarze ochrony danych osobowych za szczególnie przydatne.

Tabela 12 Szkolenia dla członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 r. do 31.05.2021 r.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkol. członków zarządu	Liczba przeszkol. członków rady
24.10.2016	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	3	10
07.11.2016	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	1
10-11.2016	Wdrażanie PROW 2014-2020 oraz realizacji LSR	Biuro	2	4
17.11.2016	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	2
20.03.2017	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	11
21.03.2017	Obsługa Platformy Oceny Projektów	Biuro	0	11
0.7-08.2017	Warsztat Refleksyjny	Biuro	2	0
29.11.2017	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	10
26.02.2018	Warsztat Refleksyjny	Biuro	2	5
23.04.2018	RODO – zmiany niezbędne do wprowadzenia w Stowarzyszeniach	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	0
20.09.2018	Spotkanie z LGD	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	0
13-14.10.2018	Warsztaty Refleksyjne	Biuro	1	4
25.01.2019	Warsztat Refleksyjny	Biuro	2	2
24.06.2019	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	9
03.09.2019	Szkolenie dla członków Rady z zakresu oceny wniosków	Biuro	0	3
5-6.10.2019	Warsztaty Refleksyjne	Biuro	2	10
10.09.2020	Szkolenie dla członków Rady z zakresu oceny wniosków	Biuro	0	2
14.09.2020	Szkolenie dla członków Rady z zakresu oceny wniosków	Biuro	0	3
12.01.2021	Procedury oceny i wyboru operacji	Biuro	0	10

Niewiele mniej, bo 19 szkoleń zrealizowano dla organów LGD – po 4 szkolenia rocznie zrealizowano w latach 2016 – 2019 , 2 szkolenia zrealizowano w 2020 r. I 1 w 2021 r. Zdecydowana większość szkoleń - 17 – została zrealizowana przez Biuro LGD, pozostałe 2 zorganizował Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Najwięcej szkoleń zrealizowano w obszarze proceduralnym: procedury oceny i wyboru operacji (7 szkoleń), warsztaty refleksyjne (5 warsztatów) oraz z zakresu oceny wniosków (3 szkolenia). W szkoleniach uczestniczyli zarówno członkowie zarządu, jak i rady LGD. Warto podkreślić, że raz w roku organizowane są wyjazdowe szkolenia dla członków organów LGD.

W ramach strategii RLKS zaprojektowano również działania komunikacyjne wspierające realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Cele działań komunikacyjnych sformułowane w czterech punktach:

1. Poinformowanie mieszkańców terenu LGD o działaniach przewidzianych do realizacji przez LGD wraz z udrożnieniem mechanizmów komunikacji wzajemnej.
2. Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o celach głównych LSR, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR.
3. Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach interpretacji kryteriów oceny używanych przez Radę Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego.
4. Uzyskanie informacji zwrotnej na temat jakości pomocy świadczonej przez LGD w kontekście wprowadzenia ewentualnych korekt/uprawnie oferowanej pomocy.

Miały one zostać zrealizowane w ramach 5 działań komunikacyjnych zaprojektowanych w Planie Komunikacji:

- szeroka kampania informacyjna,
- działania informacyjne/komunikacyjne opierające się na kontaktach bezpośrednich,
- komunikacja w przestrzeni internetowej,
- działania informacyjno-edukacyjne,
- działania skoncentrowane na pozyskiwaniu informacji zwrotnej nt. jakości pomocy świadczonej przez stowarzyszenie.

Tabela 13 Realizacja planu komunikacji.

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Docelowa wartość wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:					
			31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Komunikacja w przestrzeni Internetowej.	Aktualizacja na stronie www LGD (1/1mc	-	6	18	30	42	54	59
	Aktywność na stronie gmin członkowskich (1/ 2 mce)	-	18	36	54	72	99	105
	Facebook LGD (1/tydz)	-	26	80	140	201	257	279
	Facebook Gmin Członkowskich 1/mc; usunięto)	-	18	18	18	18	18	18
Działania komunikacyjne opierające się na kontaktach bezpośrednich	informacja do wiernych – z wykorzystaniem ogłoszeń duszpasterskich w parafiach katolickich z terenu LGD;	30	30	30	30	30	30	30
	punkty informacyjne Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego działające w ramach imprez lokalnych	30	3	3	3	3	3	3
	udział w targach	5	1	2	3	4	4	4
Szeroka kampania informacyjna	strona www LGD, strony www gmin LGD, strona LGD na Facebook oraz strony gmin LGD na Facebook – wykorzystanie tych środków przekazu (należących do działania komunikacyjnego prowadzonego w przestrzeni Internetowej) dla realizacji kampanii informacyjnej (8 info/nabór)	-	8	24	31	55	79	95
	informacja do wiernych – z wykorzystaniem ogłoszeń duszpasterskich w parafiach katolickich z terenu LGD (28/nabór)	420	28	86	142	254	282	310
	szkolenia dla potencjalnych wnioskodawców	-	10	20	35	55	55	55

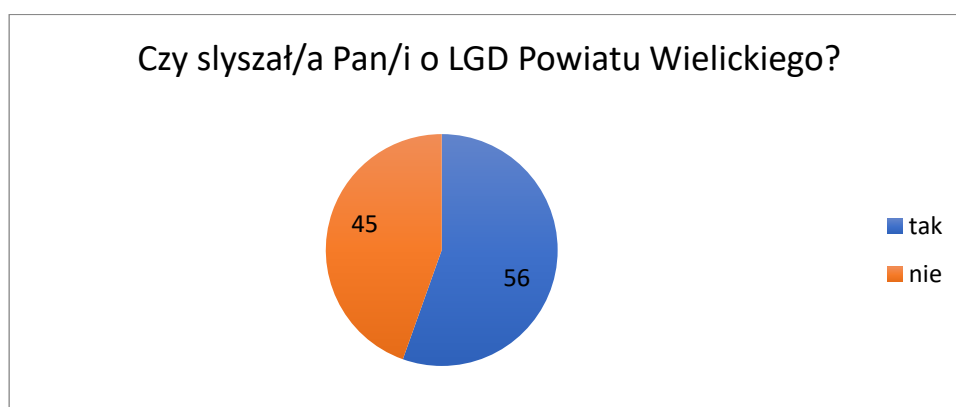
	(początkowo 10, potem 5 przed naborem, usunięto w 2020)							
	artykuły informacyjne w prasie lokalnej (3/termin naboru)	45	5	12	17	25	28	31
	ogłoszenia w prasie regionalnej (1/ termin naboru)	10	1	3	5	13	14	15
	plakat informacyjny	10	1	3	5	9	10	11
Działania informacyjno - edukacyjne	artykuły prasowe o działalności LGD i realizacji LSR w prasie lokalnej	24	3	6	7	10	13	13
	publikacja o tematyce LGD	1	0	0	0	0	0	0
	kalendarz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego	6	1	2	3	4	5	5
Działania skoncentrowane na pozyskiwaniu informacji zwrotnej nt. jakości pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego	badania zadowolenia mieszkańców (PAPI)	1	0	0	0	0	0	0
	badania w działaniu	1	0	0	0	0	0	0
	badania ankietą audytoryjną – spotkania z mieszkańcami, uczniami itp.	1	0	0	0	0	0	0
	badania ankietą online do pobrania ze strony www Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego badania CAWI beneficjentów środków	x 1	0	0	0	0	0	0
	badania CAWI beneficjentów środków z LSR którzy będą m.in. proszeni o ocenę działań komunikacyjnych	1	0	0	0	0	0	0

Zaprojektowany przez LGD Plan Komunikacyjny przewiduje szerokie spectrum działań oraz różnorodność kanałów komunikacyjnych gwarantujących dotarcie do możliwie szerokiego grona potencjalnych odbiorców, co bez wątpienia stanowi jego mocną stronę i świadczy o ambitnym podejściu zespołu. Warto zauważyć, że komunikacja prowadzona przez LGD zawiera przekaz dwustronny – od LGD do mieszkańców, ale również od mieszkańców do LGD. Ten ostatni został sformułowany w ramach piątego działania, zakładającego pozyskanie informacji zwrotnej od odbiorców działań realizowanych przez LGD.

Analiza powyższych danych pozwala zauważyć, że najczęściej prowadzonymi działaniami komunikacyjnymi była komunikacja w Internecie oraz działania prowadzone w ramach szerokiej kampanii informacyjnej. W ramach działań prowadzonych w Internecie najczęściej wykorzystywanym kanałem był Facebook (279 postów) oraz strony internetowe gmin członkowskich (105 wątków). W ramach szerokiej kampanii informacyjnej najczęściej przekazywano informację o prowadzonych działaniach za pośrednictwem ogłoszeń duszpasterskich (310 ogłoszeń). Jeśli chodzi o pozyskiwanie informacji zwrotnej od odbiorców przedsięwzięć prowadzonych przez LGD, to działania wskazane w Planie Komunikacji zaplanowane do realizacji w kolejnych latach, stąd do dnia realizacji ewaluacji wskaźniki nie zostały wykazane.

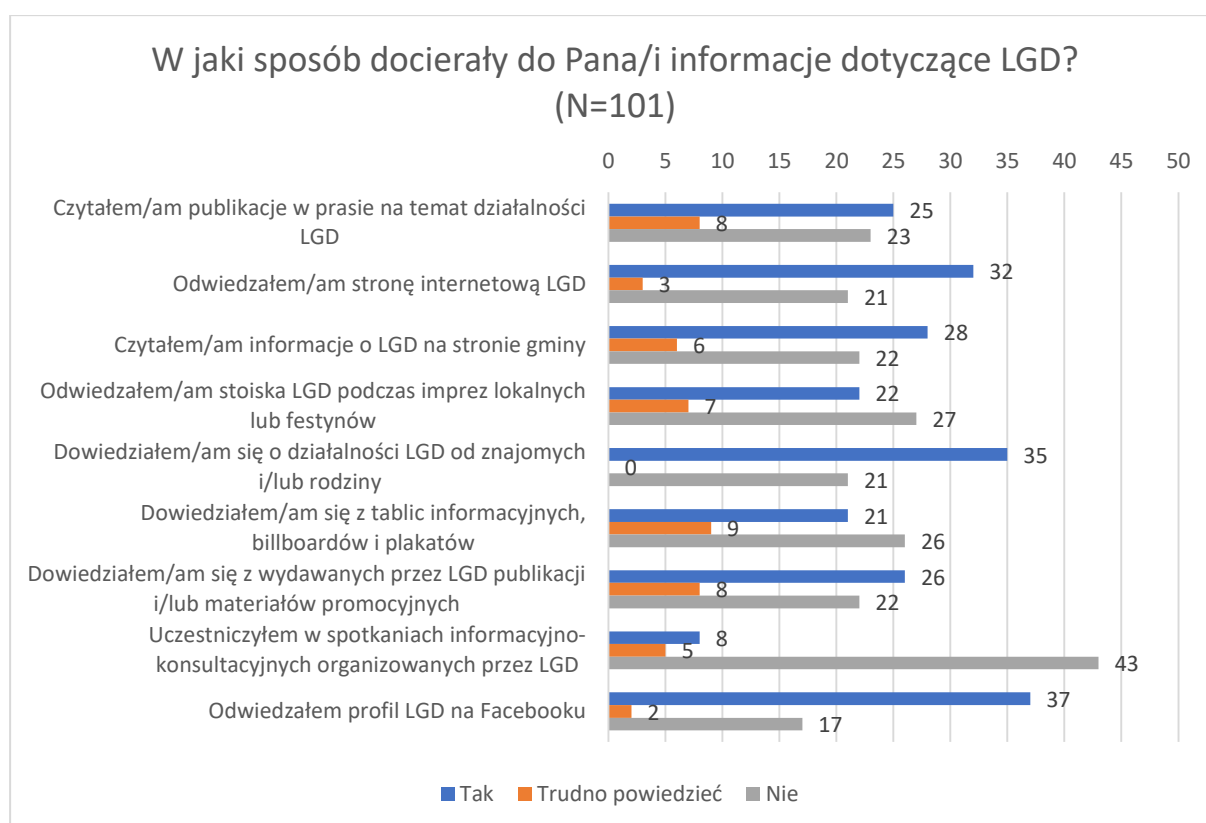
Plan komunikacji, pomimo ambitnych założeń, nie spowodował zbyt dużych problemów w realizacji, jednakże największym wyzwaniem było zgranie działań komunikacyjnych zaprojektowanych w planie komunikacyjnym z realizowanymi przedsięwzięciami, terminami ogłaszanych naborów itd. Zdaniem zespołu biura najlepiej wśród prowadzonych działań komunikacyjnych sprawdzały się ogłoszenia parafialne oraz ogłoszenia w gazetach – generowały one najczęstszy kontakt z biurem LGD. Różnorodność prowadzonych działań komunikacyjnych i kanałów nie gwarantuje jednak dotarcia do wszystkich potencjalnych odbiorców. Jak wskazuje poniższy wykres nieco więcej niż połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu słyszała o Lokalnej Grupie Działania Powiatu Wielickiego, co jest stosunkowo mało korzystnym wynikiem.

Wykres 8 Czy słyszał/a Pan/i o LGD Powiatu Wielickiego?



Źródło: Badania własne

Wykres 9 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące LGD?



Źródło: Badania własne

Najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców uczestniczących w badaniu źródłami informacji o LGD był profil LGD na Facebooku – 37 osób, rodzina lub znajomi - 35 osób oraz strona internetowa LGD – 32 osoby. Stronę internetową gminy odwiedzało 28 osób, 26 osób dowiadywało się o LGD z publikacji i materiałów promocyjnych wydawanych przez LGD, a 25 z publikacji w prasie. Ponadto mieszkańcy dowiadywali się o działalności LGD poprzez odwiedziny stoiska LGD na imprezach lokalnych i festynach oraz za pośrednictwem tablic informacyjnych, billboardów i plakatów - odpowiednio 22 i 21 osób. Najrzadziej wykorzystywanym przez mieszkańców uczestniczących w badaniu źródłem informacji o LGD były spotkania informacyjno – konsultacyjne organizowane przez LGD – uczestniczyło w nich tylko 8 osób.

Tabela 14 Doradztwo świadczone przez Biuro LGD.

	Dane na dzień					
	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	177	98	52	50	12	4

Jednym z podstawowych zadań zespołu biura LGD jest świadczenie doradztwa na rzecz społeczności lokalnej, dotyczącego przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii RLKS i możliwości pozyskania środków na ich realizację przez mieszkańców. W latach 2016 – 2021 zespół udzielił doradztwa 393 podmiotom. Najwięcej podmiotów skorzystało z doradztwa w 2016 r., co wynika z największej intensywności prowadzonych naborów. W kolejnych latach realizowano po jednym naborze – albo na podejmowanie działalności gospodarczej albo na jej rozwijanie, stąd liczba podmiotów korzystających z doradztwa była mniejsza. W 2020 r. nie realizowano naborów, co było związane z pandemią COVID-19, zatem liczba podmiotów była najniższa od początku realizacji strategii. Wyjątek stanowi rok 2021, w którym jedynie 4 podmioty skorzystały z doradztwa, jednakże jest to stan na dzień 31. 05 2021 r.

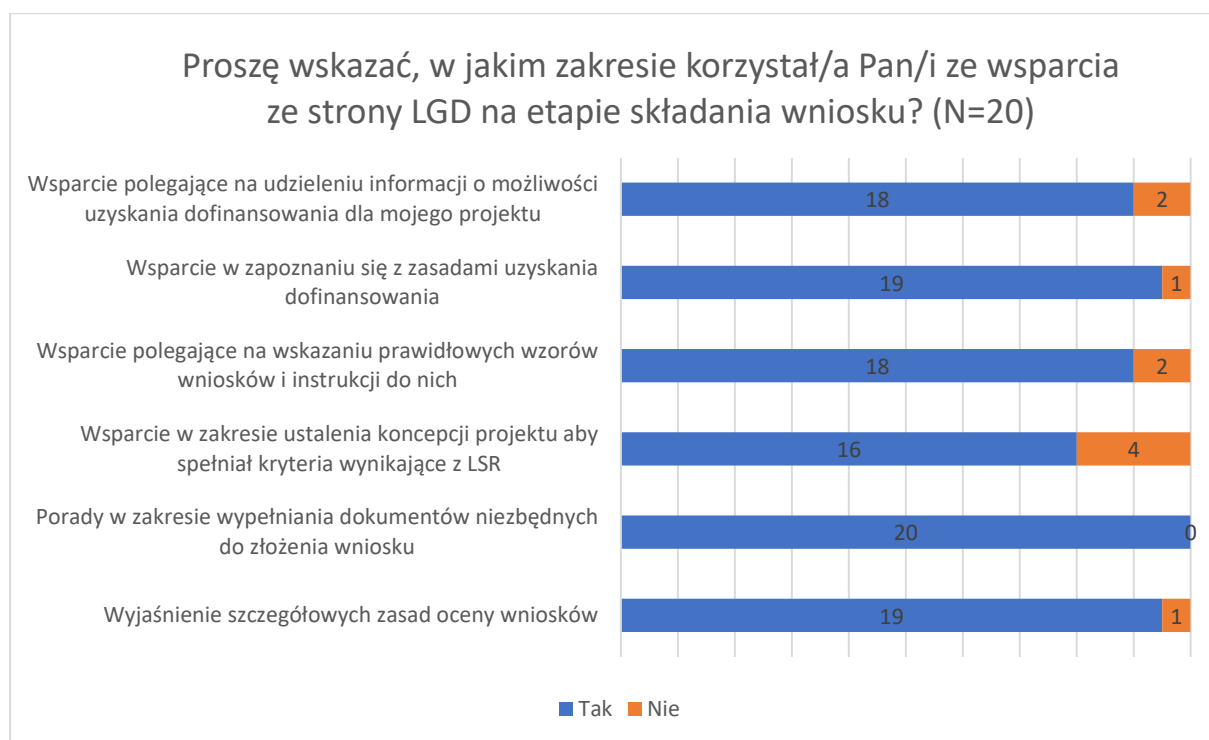
Doradztwo realizowane jest przez zespół w biurze LGD, w którym jest jedno pomieszczenie, co jest z powodzeniem wykorzystywane w trakcie spotkań doradczych – daje możliwość dyskusji pojawiających się pomysłów z wszystkimi pracownikami biura. Pracownicy podkreślali, że nie wpływało to niechęć na korzystających z doradztwa, jednakże w przyszłości chcieliby zadbać o większy komfort osób korzystających z doradztwa i postarać się o osobne pomieszczenie na cel realizacji spotkań.

Poza doradztwem świadczonym bezpośrednio w biurze LGD, zespół świadczy również porady telefoniczne oraz mailowe, które nie są wliczane do ww wskaźnika, zatem skala udzielanych porad jest zdecydowanie większa.

Jeśli chodzi o odbiorców doradztwa, to najczęściej korzystali z niego mieszkańcy, w tym przedsiębiorcy oraz przedstawiciele sektora społecznego. Najrzadziej potrzebowali go przedstawiciele sektora publicznego, którzy w ocenie pracowników biura posiadają wyspecjalizowane kadry, dla których opracowanie wniosku nie stanowi problemu - piszą je na co dzień. Pracownicy biura zwrócili uwagę na korelację pomiędzy korzystaniem z doradztwa a jakością złożonego wniosku, stąd wśród kryteriów punktowanych na etapie wyboru projektów dodatkowe punkty można było zdobyć za udział w doradztwie. Warto zwrócić uwagę, że zdarzają się sytuacje, kiedy opracowanie wniosku jest zlecane firmom zewnętrznym, co rodzi dodatkowe trudności dla biura albowiem składane protesty dotyczące naboru. Jak wskazano w części raportu dotyczącej realizowanych naborów takie sytuacje nie są jednak częste – w latach 2016 – 2021 złożono 13 protestów, z których uwzględniono 8.

Zapytani o wpływ pandemii COVID-19 na pracę biura, pracownicy LGD wskazali konsekwencje, które były dość uniwersalne w skali kraju – konieczność pracy zdalnej, częstsze zwolnienia spowodowane chorobą, brak możliwości realizacji zadań w formule bezpośredniego kontaktu. Pracownicy dostrzegli jednak również pozytywną stronę zaistniałej sytuacji w postaci możliwości udziału większej liczby pracowników szkoleniach, dzięki zmianie ich formuły na zdalną.

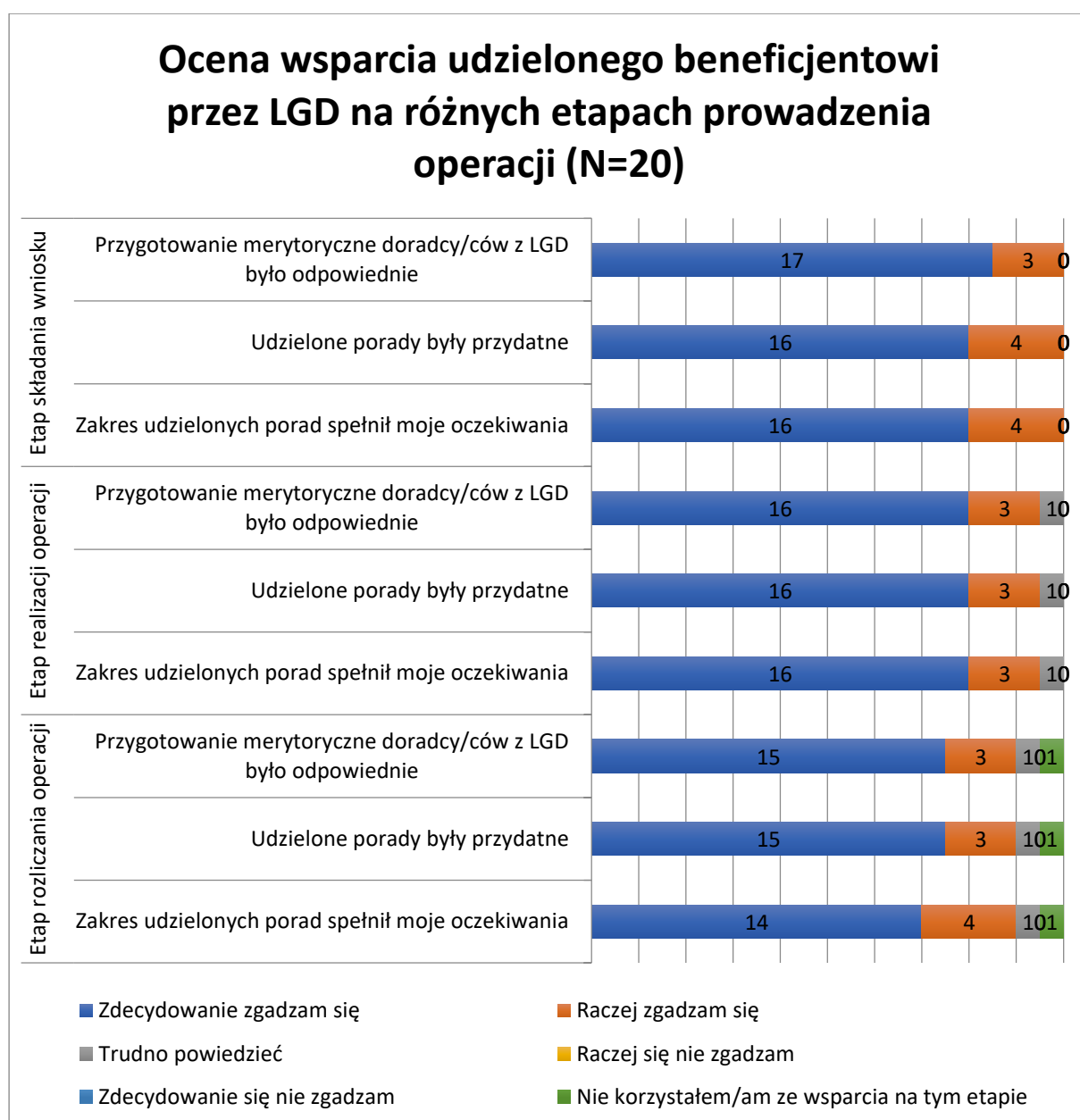
Wykres 10 Korzystanie ze wsparcia LGD na etapie składania wniosku.



Źródło: Badania własne

Jak wskazuje powyższy wykres, wnioskodawcy uczestniczący w badaniu korzystali z doradztwa świadczonego przez LGD w różnych zakresach. Wszyscy uczestnicy badania skorzystali z porad w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku, 19 osób skorzystało z doradztwa w zakresie zapoznania z zasadami uzyskania dofinansowania oraz szczegółowych zasad oceny wniosków, a 18 osób skorzystało ze wsparcia polegającego na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla ich projektu oraz wskazania prawidłowych wzorów dokumentów. Najmniej – 16 uczestniczących w badaniu wnioskodawców skorzystało ze wsparcia w zakresie ustalenia koncepcji projektu, aby spełniał kryteria wynikające z LSR.

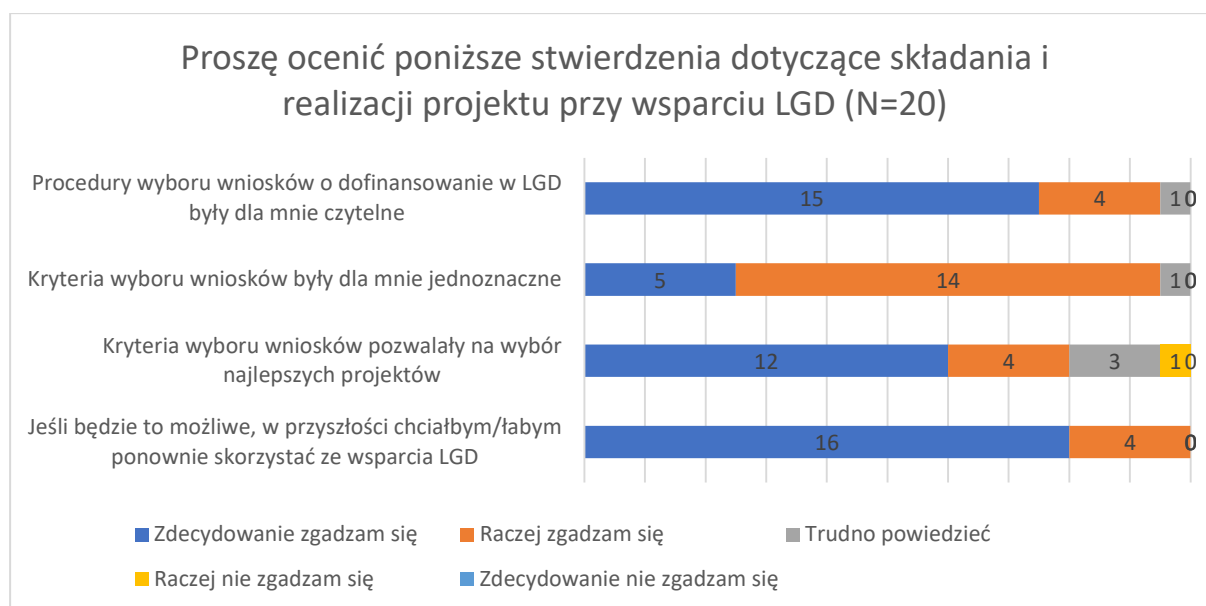
Wykres 11 Ocena wsparcia udzielanego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.



Źródło: Badania własne

Doradztwo udzielane przez LGD należy ocenić pozytywnie – wnioskodawcy uczestniczący w badaniu pozytywnie ocenili przygotowanie merytoryczne doradców, przydatność udzielonych porad oraz zakres porad spełniający oczekiwania na wszystkich etapach realizacji operacji. Wyjątek stanowiła jedna osoba, której trudno było ocenić powyżej wskazane aspekty doradztwa na etapie realizacji i rozliczania operacji. Pozytywną ocenę doradztwa potwierdza dodatkowo fakt, że wszyscy badani wnioskodawcy ponownie skorzystaliby z niego w przyszłości, gdyby mieli taką możliwość, co obrazuje wykres poniżej.

Wykres 12 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.



Źródło: Badania własne

Warto również zwrócić uwagę na procedury realizacji operacji i ich odbiór przez wnioskodawców. Jak wynika z powyższego wykresu dla większości wnioskodawców uczestniczących w badaniu były one czytelne i jednoznaczne, tylko 1 osoba w obydwu przypadkach nie była w stanie ocenić czy zgadza się z tymi stwierdzeniami. Ponadto, zdaniem 16 osób kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów. W kontekście tego ostatniego, 3 uczestników badania nie było w stanie ocenić, czy zgadzają się z tym twierdzeniem.

5.6. Zmiany na obszarze objętym RLKS w ocenie członków lokalnej społeczności

Działania zaplanowane w strategii RLKS mają służyć przede wszystkim lokalnej społeczności. Oceniając efekty realizacji nie można zatem pominąć głosu mieszkańców obszaru objętego tym dokumentem strategicznym. W ramach ewaluacji zewnętrznej zrealizowano badanie ankietowe, w którym udział wzięło 101 osób, w tym 59 kobiet, 39 mężczyzn oraz 3 osoby, które nie wskazały płci. Najliczniej reprezentowanymi grupami wiekowymi byli uczestnicy w wieku 36-45 lat – 33 osób oraz 26-35 lat – 30 osób. Kolejnych 17 badanych to osoby w wieku 18-25 lat, 10 badanych w wieku 46-55, 8 badanych w wieku 56-65 lat oraz tylko 3 osób w wieku 66 lat i więcej.

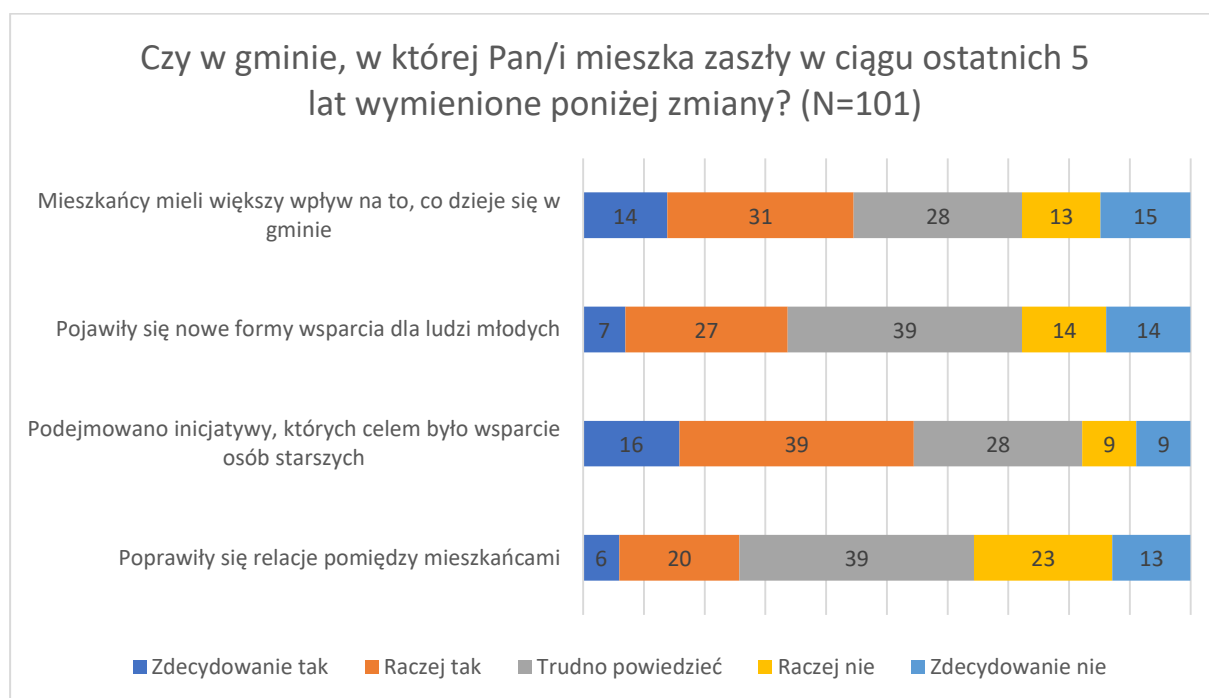
Wykres 13. Struktura demograficzna grupy mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym.



Źródło: Badanie własne.

Podstawową kwestią w obszarze oceny efektów wdrażania Strategii RLKS jest dostrzeganie przez mieszkańców zmian, które zaszły na obszarze LGD.

Wykres 14. Zmiany w gminie w ciągu ostatnich 5 lat.

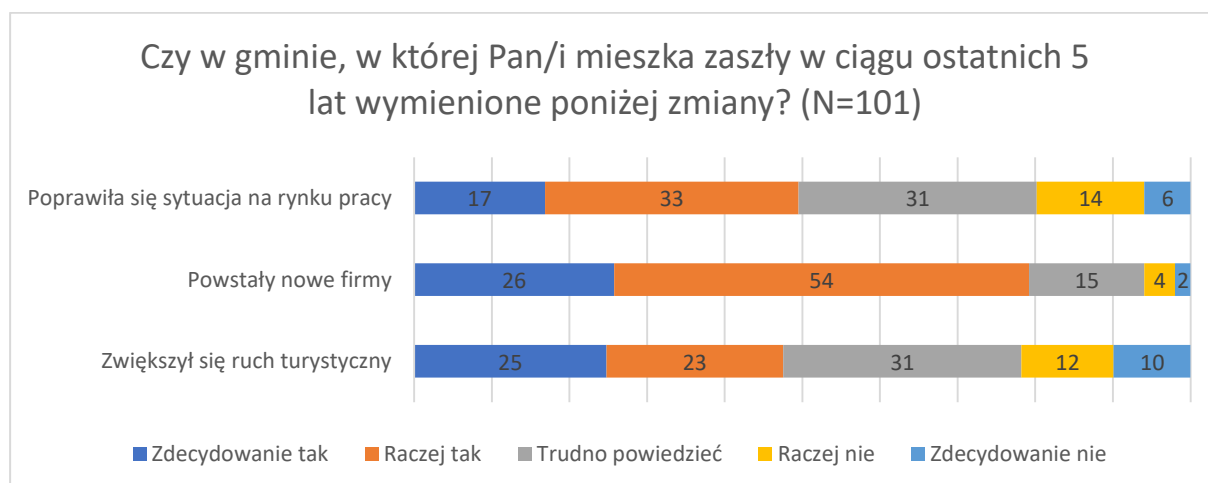


Źródło: Badanie własne.

W obszarze aktywizacji mieszkańców, stosunkowo niewielu uczestników badania dostrzega zmiany. Najwięcej uczestników badania, nieco więcej niż połowa (55 osób) zwróciła uwagę na

podejmowanie inicjatyw, których celem jest wsparcie osób starszych. Zwiększenie wpływu mieszkańców na to, co dzieje się w gminie dostrzegają 45 uczestników badania, 34 dostrzegło pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego, a tylko 26 – poprawę relacji pomiędzy mieszkańcami.

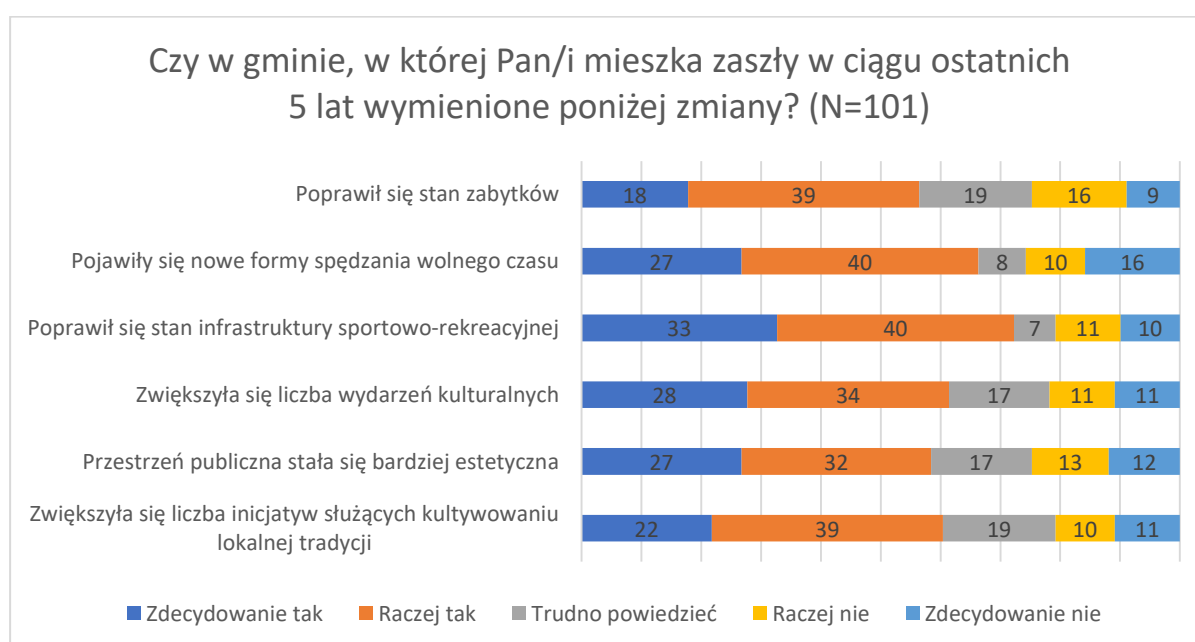
Wykres 15. Zmiany na rynku pracy w ciągu ostatnich 5 lat



Źródło: Badanie własne.

W obszarze przedsiębiorczości najbardziej dostrzegalną przez uczestników badania zmianą było powstanie nowych firm – wskazało na nie 80 uczestników. Połowa badanych mieszkańców dostrzegła poprawę sytuacji na rynku pracy – 50 osób, a zwiększenie ruchu turystycznego zostało dostrzeżone przez 48 osób.

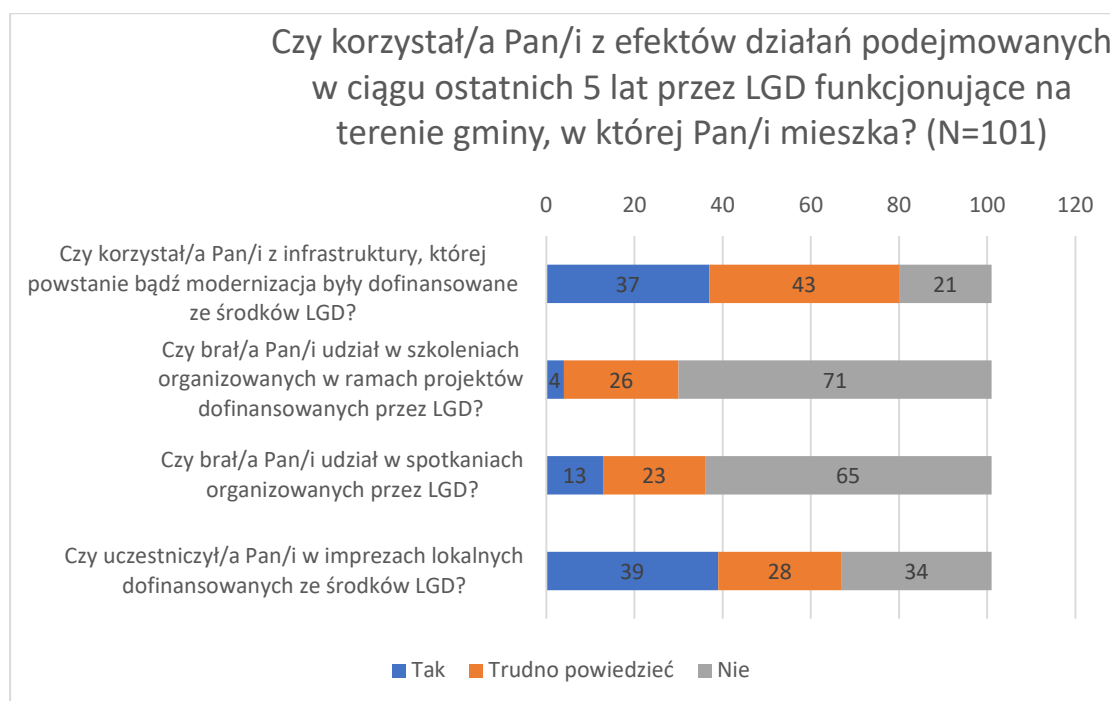
Wykres 16. Zmiany w obszarze kultury, sportu i rekreacji.



Źródło: Badanie własne.

W obszarze turystyki, kultury i rekreacji, najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu dostrzegło poprawę infrastruktury sortowo – rekreacyjnej – 73 osoby oraz pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego – 67 osób. Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dostrzega 62 uczestników badania, a zwiększenie liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji – 61 badanych. Stosunkowo najmniej mieszkańców uczestniczących badaniu dostrzegło zwiększenie elastyczności przestrzeni publicznej oraz poprawę sanu zabytków – odpowiednio 59 i 57 osób.

Wykres 17. Korzystanie z efektów działań LGD.

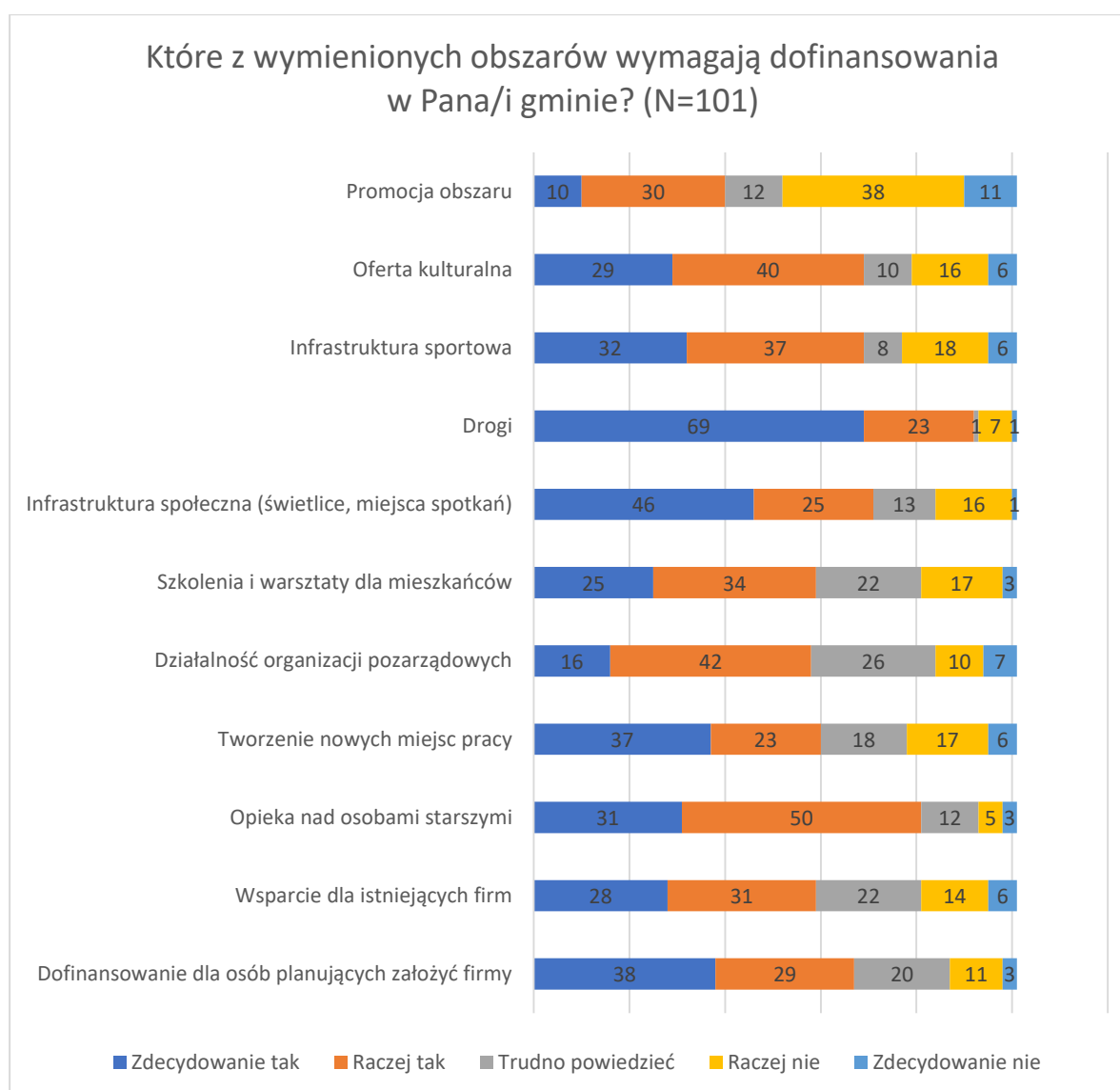


Źródło: Badanie własne.

Istotną z punktu widzenia celów badania ewaluacyjnego kwestią jest świadomość mieszkańców w zakresie efektów przedsięwzięć zrealizowanych w ramach Strategii RLKS. Wyniki zaprezentowane na powyższym wykresie nie są nazbyt optymistyczne – większość mieszkańców albo nie korzystała z wypracowanych efektów, albo nie miała świadomości, że z nich korzysta. Druga opcja jest wysoce prawdopodobna w kontekście faktu, że niewiele ponad połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu słyszała o LGD Powiatu Wielickiego.

Najwięcej uczestników badania, wskazało na udział w imprezach organizowanych przez LGD oraz korzystanie z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD – odpowiednio 39 oraz 37 spośród 101 mieszkańców uczestniczących w badaniu. Najmniej uczestników badania korzystało ze szkoleń organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD oraz w spotkaniach organizowanych przez LGD – odpowiednio 3 i 13 osób.

Wykres 18. Obszary wymagające dofinansowania w gminie.



Źródło: Badanie własne.

Mieszkańcy uczestniczący w badaniu mieli również szansę wypowiedzieć się na temat działań, które w ich ocenie powinny być dofinansowane w przyszłości. Najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu za zasadne uznała kontynuowanie przedsięwzięć w obszarze infrastruktury drogowej – 92 osoby oraz opieki nad osobami starszymi – 81 osób. Przedsięwzięcia dotyczące infrastruktury społecznej (świetlice, miejsca spotkań) za wymagające dofinansowania uznało 71 uczestników badania, a 69 wskazało na rozwój oferty kulturalnej i infrastruktury sportowej. Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy uznaje za warte finansowania w przyszłości 67 uczestników badania, tworzenie nowych miejsc pracy – 60 uczestników, a wsparcie dla istniejących firm – 59 uczestników. Ponadto mieszkańcy uczestniczący w badaniu wskazali również na konieczność dofinansowania szkoleń i warsztatów dla mieszkańców – 59 osób, działalności organizacji pozarządowych – 58 osób i promocji obszaru – 40 osób.

6. Odpowiedzi na pytania badawcze

Przeprowadzone badania obejmujące analizę danych zastanych, badania ankietowe oraz badania jakościowe pozwoliły na zgromadzenie szerokiego zestawu danych opisujących działalność LGD „Powiatu Wielickiego” w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. Wyniki badania omówione w rozdziale 5 pozwalają na udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze zawarte w Wytycznych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 3/5/10§7 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

W Strategii RLKS Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego sformułowano trzy cele ogólne, do których określono cele szczegółowe:

- **Cel 1. Budowa atrakcyjnej oferty czasu wolnego dostosowanej do potrzeb mieszkańców i turystów, przyczyniającej się do utrzymania lub utworzenia miejsc pracy**

Cele szczegółowe:

- 1.1 Rozbudowa oferty i infrastruktury służącej rekreacji mieszkańców
- 1.2 Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej uwzględniającej potrzeby i oczekiwania różnych grup wiekowych (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i seniorów)

- **Cel 2. Rozwój kapitału społecznego na terenie LGD**

Cele szczegółowe:

- 2.1 Wspieranie aktywności i oddolnych inicjatyw mieszkańców animujących życie lokalnych społeczności z terenu LGD
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin wchodzących w skład LGD

- **Cel 3. Wsparcie w rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD**

Cele szczegółowe:

- 3.1 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy oraz promowanie ekonomii społecznej na terenie LGD
- 3.2 Wzmacnianie dotychczasowej oferty bazującej na atrakcyjności obszaru LGD i kreowanie nowych produktów lokalnych
- 3.3 Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży

Przeprowadzone analizy wskazują, że operacje przeprowadzone w ramach wdrażania Strategii RLKS sprzyjają osiąganiu założonych w niej celów, w szczególności w zakresie przedsiębiorczości i oddziaływania na rynek pracy. Przedsięwzięcia w obszarze zakładania działalności gospodarczej i rozwijania

istniejących firm cieszyły się największym zainteresowaniem społeczności lokalnej – wygenerowały najwięcej złożonych wniosków w prowadzonych naborach. Ponadto, mieszkańcy uczestniczący w badaniu dostrzegali zmiany, jakie zaszły w tym obszarze: powstanie nowych firm oraz poprawę sytuacji na rynku pracy.

Przedsięwzięcia realizowane w obszarze turystyki, kultury i rekreacji przyniosły pozytywne efekty, dostrzegane przez społeczność lokalną. W tym obszarze najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu dostrzegło poprawę infrastruktury sortowo – rekreacyjnej, pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych oraz liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji.

Pomimo, iż przedsięwzięcia realizowane w ramach wdrażania strategii oddziaływały na rozwój kapitału społecznego na obszarze LGD, to nie przyniosły spektakularnych rezultatów - obszarze aktywizacji mieszkańców stosunkowo niewielu uczestników badania dostrzegło zmiany. Najwięcej osób, nieco więcej niż połowa (55 osób) zwróciła uwagę na podejmowanie inicjatyw, których celem jest wsparcie osób starszych. Zwiększenie wpływu mieszkańców na to, co dzieje się w gminie dostrzegają 45 uczestników badania, a tylko 26 dostrzegło poprawę relacji pomiędzy mieszkańcami. W związku z powyższym, jest to obszar, który wymaga dalszej pracy, przy czym należy mieć świadomość, że dotyczy on procesów długotrwałych, bazujących na międzyludzkich relacjach i budowaniu partnerstwa i współpracy, zatem wymaga wieloletnich zabiegów pobudzających, a następnie podtrzymujących i rozwijających osiągnięte rezultaty.

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Jednym z kluczowych czynników determinujących skuteczność podejścia LEADER są zasoby wysokiej jakości kapitału społecznego w społeczności lokalnej. Pomimo wieloletniej debaty na temat definicji kapitału społecznego brak jest w dalszym ciągu zgody odnośnie jej ostatecznego kształtu. Ze względu na cechy podejścia LEADER, najważniejszą dla prowadzonych rozważań będzie definicja odwołująca się do działań zbiorowych, kooperacji i sieci powiązań, zgodnie z którą kapitał społeczny to moralno-społeczna infrastruktura współdziałania i koordynacji zachowań ludzkich, odnosząca się do cech społecznej organizacji je ułatwiających, albowiem zwiększa zakres korzyści uzyskiwanych dzięki współpracy i wymianie społecznej i podnosi wydajność istniejących zasobów. Ponadto, buduje powiązania między ludźmi, nadaje im formalną i nieformalną organizację służącą stymulacji współpracy oraz skłania jednostkę do zachowania społecznie korzystnego. W tym podejściu kapitał społeczny składa się z 3 głównych elementów:

- wzorów współdziałania, społecznego uznania dla kooperacyjnych norm oraz wartości uzasadniających zachowania prospołeczne (np. dobro wspólne),
- sieci powiązań między jednostkami i grupami,

- aktywnych relacji między ludźmi: zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości i wzorców zachowania.²

Tak rozumiany rozwój kapitału społecznego następował w szczególności w ramach projektu współpracy pn. „Wyskocz za Kraków”, realizowanego przez LGD w ramach Strategii RLKS, który rozwijał współpracę na poziomie lokalnym w zakresie rozwoju turystyki i promocji produktów lokalnych.

Natomiast obszar aktywizacji mieszkańców wymaga dalszej pracy - stosunkowo niewielu mieszkańców uczestniczących w badaniu dostrzegało zmiany w tym zakresie: podejmowanie inicjatyw, których celem jest wsparcie osób starszych, zwiększenie wpływu mieszkańców na to, co dzieje się w gminie czy poprawę relacji pomiędzy mieszkańcami. Planując przedsięwzięcia w tym zakresie należy pamiętać, że rozwój kapitału społecznego to długotrwały proces, bazujących na międzyludzkich relacjach i budowaniu partnerstwa i współpracy, zatem wymaga wieloletnich zabiegów pobudzających, a następnie podtrzymujących i rozwijających osiągnięte rezultaty. Nie może się odbywać bez zaangażowania społeczności lokalnej jako aktywnego realizatora i odbiorcy działań.

Zważywszy na powyższe w kolejnym okresie programowania istotne jest położenie większego nacisku na działania kształtujące postawy obywatelskie w społeczności lokalnej, budujące poczucie sprawczości mieszkańców oraz angażujące ich w większym stopniu w programowanie i realizację przedsięwzięć.

6.3. Przedsiębiorczość

Działania w obszarze przedsiębiorczości realizowane były w ramach celu 3. Wsparcie w rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD, w ramach którego działania były ukierunkowane na osiągnięcie 3 celów szczegółowych:

- 3.1 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy oraz promowanie ekonomii społecznej na terenie LGD,
- 3.2 Wzmacnianie dotychczasowej oferty bazującej na atrakcyjności obszaru LGD i kreowanie nowych produktów lokalnych,
- 3.3 Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży.

Przedsięwzięcia w obszarze przedsiębiorczości cieszyły się największym zainteresowaniem społeczności lokalnej - na działania związane z zakładaniem działalności gospodarczej (3.1.1) i rozwojem istniejących firm (3.1.2) złożono w nich odpowiednio 78 i 29 wniosków, a efekty podejmowanych działań dostrzegalne są dla mieszkańców. Zdecydowana większość mieszkańców

² Herbst, M. (red) *Kapitał ludzki i kapitał społeczny a rozwój regionalny*, Warszawa 2007, Wy. Scholar

uczestniczących w badaniu dostrzega powstanie nowych firm, a połowa z nich poprawę sytuacji na rynku pracy.

Zmiana sytuacji na rynku pracy dostrzegalna jest w statystykach prowadzonych przez GUS:

- wzrost liczby pracujących we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD w ciągu ostatnich 5 lat,
- spadek odsetka osób bezrobotnych na obszarze wszystkich gmin zrzeszonych w LGD,
- systematyczny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów na przestrzeni lat we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD,
- wzrost liczby osób prowadzących działalność na przestrzeni lat we wszystkich gminach z obszaru LGD.

Zważywszy na działania podejmowane w obszarze rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy przez LGD można wnioskować, że przyczyniły się one do poprawy sytuacji w tym zakresie na obszarze LGD.

Przedsięwzięcia rozwijające przedsiębiorczość i oddziałujące na lokalny rynek pracy warto kontynuować w kolejnym okresie programowania, co jest zbieżne z oczekiwaniami mieszkańców – ponad połowa uczestników badania uznała, że są to przedsięwzięcia wymagające dofinansowania w przyszłości. Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy uznaje za warte finansowania w przyszłości 67 uczestników badania, tworzenie nowych miejsc pracy – 60 uczestników, a wsparcie dla istniejących firm – 59 uczestników.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Istotna z perspektywy rozwoju gmin wchodzących w skład LGD jest turystyka. Zważywszy na bogate zasoby obszaru wydaje się być ona naturalnym kierunkiem rozwoju obszaru. Potencjał obszaru LGD w tym zakresie obejmuje w szczególności: 79 zabytków wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa, zwyczaje i obrzędy, śpiew, taniec, kulinarne przysmaki, rękodzieło twórców ludowych, cykliczne wydarzenia, aktywnie działające domy kultury, koła gospodyń wiejskich i zespoły artystyczne. Zważywszy na powyższe, turystyka i dziedzictwo kulturowe są obszarami, na rzecz rozwoju których przewidziano w strategii szereg działań.

Działania w obszarze turystyki, rekreacji i dziedzictwa kulturowego realizowane były w ramach kilku celów szczegółowych:

- 1.1 Rozbudowa oferty i infrastruktury służącej rekreacji mieszkańców,
- 1.2 Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej uwzględniającej potrzeby i oczekiwania różnych grup wiekowych (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i seniorów),
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin wchodzących w skład LGD,

- 3.2 Wzmacnianie dotychczasowej oferty bazującej na atrakcyjności obszaru LGD i kreowanie nowych produktów lokalnych.

Osiągnięciu powyższych celów służyła realizacja 9 przedsięwzięć, w tym w szczególności ukierunkowanych na kreowanie przestrzeni do wypoczynku (1.1.2), identyfikację potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej (1.2.1), rozbudowę oferty i podnoszenie jakości infrastruktury kulturalnej (1.2.2 i 1.2.3), renowację zabytkowych obiektów (2.2.2), wspieranie agroturystyki (3.2.1), tworzenie i rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej (3.2.2), budowanie partnerstw w zakresie usług turystycznych (3.2.3) oraz identyfikację, integrację i promocję lokalnych twórców i producentów (3.2.4).

Powyższe działania były szczególnie istotne w kontekście dużego potencjału obszaru oraz niewystarczającej infrastruktury turystycznej. Zważywszy na powyższe, warto w kolejnym okresie programowania kontynuować działania w obszarze turystyki, rekreacji i promocji dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury noclegowej, która na obszarze LGD jest słabo rozwinięta, a mogłaby stanowić dobrą alternatywę dla oferty Krakowa.

W kontekście rozwoju turystyki, rekreacji i zachowania dziedzictwa kulturowego znaczącą rolę odegrał projekt współpracy pn. „Wyskocz za Kraków”, którego celem był rozwój oferty turystycznej poprzez wypracowanie Oferty Zintegrowanych Programów Turystycznych. Realizacja projektu przyniosła wiele korzyści: promocję lokalnych zasobów turystycznych i miejsc wypoczynku, możliwość prezentacji i polecenia małych, lokalnie działających obiektów turystycznych i gastronomicznych. Ponadto, przyczyniła się do zwiększenia ruchu turystycznego na obszarze LGD, co pozytywnie wpłynęło na podmioty działające w branży turystycznej.

Zmiany w obszarze turystyki, kultury i rekreacji dostrzegli mieszkańcy obszaru uczestniczący w badaniu. Najwięcej z nich dostrzegło poprawę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji oraz poprawę stanu zabytków. Ponadto, ponad jedna trzecia uczestników badania brała udział w imprezach organizowanych przez LGD oraz korzystała z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD.

6.5. Grupy defaworyzowane

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby opracowania Strategii RLKS pozwoliła na określenie następujących grup defaworyzowanych:

- mieszkańcy obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców,
- absolwenci szkół (osoby do 35 roku życia),
- osoby długotrwale bezrobotne,

- osoby w wieku 45+.

Należy zwrócić uwagę, że w 2017 r. dokonano redefinicji grup defaworyzowanych, które pierwotnie obejmowały:

- mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców,
- seniorów,
- osoby bezrobotne z terenu LGD, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów i osób do 35 roku życia.

Jak wskazano w uzasadnieniu do zmian, powyżej wskazane grupy nie wyrażały w sposób prawidłowy woli członków stowarzyszenia, a w załączniku do wniosku o wybór LSR wskazano jako grupy defaworyzowane: osoby w wieku 45+, osoby długotrwale bezrobotne, absolwenci szkół (osoby do 35 roku życia), mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców, zatem dokonano zmiany na te właśnie grupy.

Przeprowadzone analizy pozwalają stwierdzić, że realizowane przez LGD działania przyczyniają się do poprawy sytuacji grup defaworyzowanych, w szczególności osób bezrobotnych oraz mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. mieszkańców. Wsparciu tych pierwszych służyły przedsięwzięcia realizowane w ramach celu 3. Wsparcie w rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości na terenie LGD, w ramach którego działania były ukierunkowane m. in. na wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy, zakładanie działalności gospodarczej i podmiotów ekonomii społecznej czy rozwój istniejących przedsiębiorstw. Ponadto, w ramach zrealizowanego projektu współpracy pn. „Wyskocz na Kraków” angażowano mieszkańców obszaru poniżej 5 tys. osób jako grupę defaworyzowaną.

W kolejnym okresie programowania warto zastanowić się nad zdefiniowaniem wskaźników bezpośrednio odnoszących się do wsparcia grup defaworyzowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć. Dzięki temu możliwy będzie bieżący monitoring ich sytuacji.

6.6. Innowacyjność

Definicja innowacyjności zawarta w wytycznych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako innowacyjne uznaje wdrożenie nowego na danym obszarze lub znacząco udoskonalonego produktu usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych.

W obszarze innowacyjności zwraca uwagę projekt pn. „Queen Bee” realizowany w ramach działalności gospodarczej przez jednego z wnioskodawców LGD. W ramach projektu do sprzedaży zostanie skierowany system służący monitorowaniu uli, gromadzący dane do jednej sieci przy pomocy jednej karty GSM dla wszystkich uli.

Ponadto, należy wskazać projekt współpracy pn. „Wyskocz za Kraków” realizowany w partnerstwie. W ramach projektu wypracowano rozwiązania spełniające kryterium innowacyjności rozumiane jako wdrożenie nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych - 5 tras turystycznych na obszarze gmin będących członkami obu stowarzyszeń realizujących projekt, aplikacja mobilna z naniesionym nowym produktem oraz mapy w wersji papierowej.

6.7. Projekty współpracy

W ramach ocenianej Strategii RLKS przewidziano realizację trzech projektów współpracy – jeden z nich został już zrealizowany, realizacja dwóch pozostałych nie została jeszcze rozpoczęta.

Projekt „Wyskocz za Kraków” którego celem był rozwój oferty turystycznej poprzez wypracowanie Oferty Zintegrowanych Programów Turystycznych. Realizacja projektu przyniosła wiele korzyści: promocję lokalnych zasobów turystycznych i miejsc wypoczynku, możliwość prezentacji i polecenia małych, lokalnie działających obiektów turystycznych i gastronomicznych. Ponadto, przyczyniła się do zwiększenia ruchu turystycznego na obszarze LGD, co pozytywnie wpłynęło na podmioty działające w branży turystycznej.

Kolejnym projektem zaplanowanym do realizacji przez LGD był projekt pn. „Biznes ze smakiem”, który w zaplanowanej formie nie został zrealizowany. W jego miejsce zostanie wprowadzony projekt „Małopolski Spichlerz”, który będzie realizowany we współpracy z portugalskim partnerem Portugalią i polskim krytykiem kulinarnym Robertem Makłowiczem. Projekt jest w trakcie opracowywania i wprowadzania do Strategii RLKS.

Trzeci projekt, dotyczący przedsiębiorczości będzie dotyczył promocji lokalnych produktów, które można skomercjalizować, np. Wędliny od Gawora, lokalna winnica i inne, dzięki wykorzystaniu aktualnie panującej mody na craftowe, rzemieślnicze produkty.

Wskazane powyżej projekty współpracy w założeniu Strategii RLKS realizowanej przez LGD „Powiatu Wielickiego”. Na zdecydowanie pozytywną ocenę zasługuje fakt, że w projektach współpracy próbuje uwzględniać się działania na rzecz osób z grup defaworyzowanych.

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

LGD Powiatu Wielickiego powstało w wyniku połączenia dwóch LGD dotychczas działających osobno, co dało ogromny zasób w postaci dwóch osób z dużym doświadczeniem, które dotychczas realizowały i koordynowały prace w ramach wcześniejszych LSR. Zespół biura został uzupełniony o dwie kolejne osoby wyłonione w wyniku prowadzonych naborów. Zespół jest bardzo zgrany,

poszczególni jego członkowie się uzupełniają, a podział zadań nastąpił w sposób naturalny, zgodnie z kompetencjami i wiedzą poszczególnych członków.

Współpraca zespołu biura LGD z organami jest niejednolita pod względem zaangażowania poszczególnych członków organów, co jednak nie wpływa na nią negatywnie – pracownicy mają w nich wsparcie, nie pojawiają się znaczące problemy we współpracy.

Jednym z głównych zadań zespołu Biura LGD jest świadczenie doradztwa na rzecz społeczności lokalnej. W latach 2016 – 2021 zespół udzielił doradztwa 393 podmiotom. Najwięcej podmiotów skorzystało z doradztwa w 2016 r., co wynika z największej intensywności prowadzonych naborów. Wszyscy badani wnioskodawcy korzystali z doradztwa LGD.

Doradztwo udzielane przez LGD należy ocenić pozytywnie – wnioskodawcy uczestniczący w badaniu pozytywnie ocenili przygotowanie merytoryczne doradców, przydatność udzielonych porad oraz zakres porad spełniający oczekiwania na wszystkich etapach realizacji operacji. Wyjątek stanowiła jedna osoba, której trudno było ocenić powyżej wskazane aspekty doradztwa na etapie realizacji i rozliczania operacji. Pozytywną ocenę doradztwa potwierdza dodatkowo fakt, że wszyscy badani wnioskodawcy ponownie skorzystaliby z niego w przyszłości, gdyby mieli taką możliwość, co obrazuje wykres poniżej.

Kolejnym istotnym zadaniem realizowanym przez zespół Biura LGD jest realizacja planu komunikacji, który w przypadku LGD Powiatu Wielickiego obejmuje szerokie spectrum działań oraz różnorodność kanałów komunikacyjnych, co bez wątpienia stanowi jego mocną stronę i świadczy o ambitnym podejściu zespołu. Warto zauważyć, że komunikacja prowadzona przez LGD zawiera przekaz dwustronny – od LGD do mieszkańców, ale również od mieszkańców do LGD. Różnorodność prowadzonych działań komunikacyjnych i kanałów nie gwarantuje jednak dotarcia do wszystkich potencjalnych odbiorców - nieco więcej niż połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu słyszała o Lokalnej Grupie Działania Powiatu Wielickiego, co jest stosunkowo mało korzystnym wynikiem. Jeśli chodzi o kanały komunikacji, z których korzystali mieszkańcy uczestniczący w badaniu, to najczęściej wskazywanymi źródłami informacji o LGD był profil LGD na Facebooku, rodzina lub znajomi oraz strona internetowa LGD, najrzadziej - spotkania informacyjno – konsultacyjne organizowane przez LGD.

Inaczej wygląda sytuacja z perspektywy wnioskodawców, którzy wzięli udział w badaniu. Zdaniem większości z nich (16 na 20 osób) LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków, a sami badani dowiadywali się o realizowanych przez LGD naborach z różnych źródeł. Najwięcej wnioskodawców wskazało na źródła internetowe: stronę internetową LGD, profil LGD na Facebooku lub stronę internetową gminy, najmniej czerpało wiedzę z odwiedzin stoisk LGD na imprezach lokalnych i festynach oraz z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów.

W związku z powyższymi danymi, należy uznać, że dobór kanałów komunikacji z wnioskodawcami był trafny, natomiast dobór kanałów komunikacji ze społecznością lokalną wymaga ponownej analizy, w szczególności pod kątem skuteczności dotarcia do odbiorcy oraz czasowo- i kosztochłonności działania, i wyboru najbardziej optymalnych rozwiązań, które zagwarantują większą skuteczność realizowanych działań. Wydaje się to szczególnie istotne ze względu na stosunkowo nieliczny zespół LGD, dla którego działania komunikacyjne przy tak ambitnie nakreślonym planie zdają się być sporym obciążeniem.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Postęp rzeczowy na koniec 2020 r. był stosunkowo zaawansowany – rozpoczęto realizację 13 spośród 22 wskaźników w zakresie podpisywania umów oraz 11 wskaźników w zakresie wypłacania środków. Nie odnotowano realizacji 11 wskaźników w zakresie wypłacanych środków, a 9 wskaźników w zakresie podpisania umów. Należy wskazać, że postęp rzeczowy w zakresie zawartych umów jest bardziej zaawansowany niż w zakresie wypłacanych środków.

Podobnie, jak postęp rzeczowy, budżet Strategii realizowany jest na bieżąco. Budżet jest powiązany z postępowaniem rzeczowym i realizowany jest zgodnie z umowami zawartymi przez wnioskodawców z UMWM. Do końca 2020 r. wydatkowano środki w ramach 11 z 18 przedsięwzięć zaplanowanych w Strategii RLKS, w tym dla 2 przedsięwzięć budżet został zrealizowany:

- 1.2.1 Poprawa identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej w zależności o wieku i aktywności zawodowej,
- 3.1.1 Dotacje na zakładanie działalności gospodarczej lub tworzenie podmiotów ekonomii społecznej.

W kontekście optymalizacji budżetu w ramach przyszłego okresu programowania warto wskazać, że w ocenie pracowników więcej środków warto przeznaczyć na premie i rozwijanie działalności gospodarczej oraz projekty infrastrukturalne, a mniej na operacje własne, które ze względu na duży potencjał mieszkańców w obszarze przedsiębiorczości okazały się zbędne. Są to również przedsięwzięcia, które należy kontynuować w kolejnej perspektywie finansowej.

Jeśli chodzi o realizację naborów, to w latach 2016-2021 LGD Powiatu Wielickiego przeprowadziła 31 naborów, w tym: 20 konkursów, 7 projektów grantowych i 4 operacje własne. W ramach zrealizowanych naborów konkursowych złożone zostały 142 wnioski, z których wybrano 111 i podpisano 46 umów. Największym zainteresowaniem cieszyły się przedsięwzięcia związane z zakładaniem działalności gospodarczej (3.1.1) i rozwojem istniejących firm (3.1.2) – złożono w nich odpowiednio 78 i 29 wniosków. Nabory realizowane były sprawnie, wszelkie trudności diagnozowano na bieżąco i na bieżąco reagowano na nie wdrażając odpowiednie środki zaradcze.

Warto zwrócić uwagę na ocenę procedur realizacji operacji przez wnioskodawców. Procedury naborów stosowane przez LGD Powiat Wielicki należy ocenić pozytywnie - dla większości wnioskodawców uczestniczących w badaniu były one czytelne i jednoznaczne (tylko 1 osoba w obydwu przypadkach nie była w stanie ocenić czy zgadza się z tymi stwierdzeniami), a zastosowane kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów (16 wskazań).

Na koniec należy wskazać, że pandemia COVID zdeorganizowała na jakiś czas prace zespołu – spowodowała w szczególności przesunięcia terminów naborów oraz opóźnienia w zgłaszaniu zmian do RLKS.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

Jak czytamy na stronie Europejskiej Sieci na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich³ oryginalnym zamysłem podejścia LEADER *było zaangażowanie energii i zasobów ludzi oraz miejscowych organizacji jako podmiotów rozwoju, a nie jego beneficjentów, by w ten sposób umożliwić im wkład w przyszły rozwój obszarów wiejskich poprzez tworzenie zależnych od obszaru partnerstw w postaci Lokalnych Grup Działania (LGD) zrzeszających podmioty publiczne, prywatne i społeczne. (...) Akronim "LEADER" pochodzi od francuskiego zwrotu "Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale", co oznacza "powiązania między działaniami na rzecz rozwoju gospodarki obszarów wiejskich".*

W kontekście powyższego należy stwierdzić, że działania LGD stymulowały komunikację oraz budowanie współpracy na obszarze. Należy jednakże pamiętać, że są to procesy długotrwałe i wymagające systematyczności. Ich pobudzeniu sprzyjały realizowany projekty współpracy, przedsięwzięcia dotyczące rozwoju przedsiębiorczości oraz działania aktywizacyjne. Zespół skutecznie buduje relacje z wnioskodawcami, co potwierdzają zrealizowane w tej grupie badania - większość z nich po zakończeniu wsparcia nadal utrzymuje kontakty telefoniczne bądź bezpośrednio z LGD. Dalszej pracy natomiast wymaga budowanie skutecznej komunikacji i relacji ze społecznością lokalną.

³ https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-toolkit/leaderclld-explained_pl

7. Wnioski i rekomendacje

1. Operacje przeprowadzone w ramach wdrażania Strategii RLKS sprzyjają osiągnięciu założonych w niej celów, w szczególności w zakresie przedsiębiorczości i oddziaływania na rynek pracy. Przedsięwzięcia w obszarze zakładania działalności gospodarczej i rozwijania istniejących firm cieszyły się największym zainteresowaniem społeczności lokalnej, a mieszkańcy uczestniczących w badaniu dostrzegali zmiany w tym obszarze.
2. Przedsięwzięcia realizowane w obszarze turystyki, kultury i rekreacji przyniosły pozytywne efekty, dostrzegane przez społeczność lokalną. W tym obszarze najwięcej mieszkańców uczestniczących w badaniu dostrzegło poprawę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych oraz liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji.
3. Przedsięwzięcia realizowane w ramach wdrażania strategii oddziaływały na rozwój kapitału społecznego na obszarze LGD, ale nie przyniosły spektakularnych rezultatów - w obszarze aktywizacji mieszkańców stosunkowo niewielu uczestników badania dostrzegało zmiany.
4. Rozwój kapitału społecznego następował w szczególności w ramach projektu współpracy pn. „Wyskocz za Kraków”, realizowanego przez LGD w ramach Strategii RLKS, który rozwijał współpracę na poziomie lokalnym w zakresie rozwoju turystyki i promocji produktów lokalnych. Natomiast obszar aktywizacji mieszkańców wymaga dalszej pracy. Planując przedsięwzięcia w tym zakresie należy pamiętać, że rozwój kapitału społecznego to długotrwały proces, który może się odbywać bez zaangażowania społeczności lokalnej jako aktywnego, zatem w kolejnym okresie programowania istotne jest położenie większego nacisku na działania kształtujące postawy obywatelskie w społeczności lokalnej, budujące poczucie sprawczości mieszkańców oraz angażujące ich w większym stopniu w programowanie i realizację przedsięwzięć.
5. Przedsięwzięcia w obszarze przedsiębiorczości cieszyły się największym zainteresowaniem społeczności lokalnej, a ich efekty są dostrzegalne przez mieszkańców. Zważywszy na działania podejmowane w obszarze rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy przez LGD można wnioskować, że przyczyniły się one do poprawy sytuacji w tym zakresie na obszarze LGD i warto je kontynuować w kolejnym okresie programowania.
6. Działania w obszarze turystyki, rekreacji i dziedzictwa kulturowego realizowane były w ramach 4 celów szczegółowych i 9 zaprojektowanych w ich ramach przedsięwzięć. Zmiany w obszarze turystyki, kultury i rekreacji dostrzegli mieszkańcy obszaru uczestniczący w badaniu: poprawę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, pojawienie się nowych form spędzania czasu wolnego, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych oraz zwiększenie liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji. Warto w kolejnym okresie programowania kontynuować

działania w obszarze turystyki, rekreacji i promocji dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury noclegowej, która na obszarze LGD jest słabo rozwinięta, a mogłaby stanowić dobrą alternatywę dla oferty Krakowa.

7. Realizowane przez LGD działania przyczyniają się do poprawy sytuacji grup defaworyzowanych, w szczególności osób bezrobotnych oraz mieszkańców obszarów wiejskich poniżej 5 tys. Mieszkańców poprzez przedsięwzięcia w obszarze przedsiębiorczości i projekt współpracy. W kolejnym okresie programowania warto zastanowić się nad zdefiniowaniem wskaźników bezpośrednio odnoszących się do wsparcia grup defaworyzowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć. Dzięki temu możliwy będzie bieżący monitoring ich sytuacji,
8. W obszarze innowacyjności zwraca uwagę projekt pn. „Queen Bee”, w ramach którego sprzedaży zostanie skierowany system służący monitorowaniu uli oraz projekt współpracy pn. „Wyskocz za Kraków”, w ramach którego opracowany trasy turystyczne i aplikację mobilną.
9. W ramach ocenianej Strategii RLKS przewidziano realizację trzech projektów współpracy – jeden z nich został już zrealizowany, realizacja dwóch pozostałych nie została jeszcze rozpoczęta. Projekty współpracy w założenia Strategii RLKS realizowanej przez LGD „Powiatu Wielickiego”. Na zdecydowanie pozytywną ocenę zasługuje fakt, że w projektach współpracy próbuje uwzględniać się działania na rzecz osób z grup defaworyzowanych.
10. Doradztwo udzielane przez LGD należy ocenić pozytywnie – wnioskodawcy uczestniczący w badaniu pozytywnie ocenili przygotowanie merytoryczne doradców, przydatność udzielonych porad oraz zakres porad spełniający oczekiwania na wszystkich etapach realizacji operacji. Pozytywną ocenę doradztwa potwierdza dodatkowo fakt, że wszyscy badani wnioskodawcy ponownie skorzystaliby z niego w przyszłości, gdyby mieli taką możliwość, co obrazuje wykres poniżej.
11. Plan komunikacyjny LGD Powiatu Wielickiego obejmuje szerokie spectrum działań oraz różnorodność kanałów komunikacyjnych, co nie gwarantuje jednak dotarcia do wszystkich potencjalnych odbiorców - nieco więcej niż połowa mieszkańców uczestniczących w badaniu słyszała o Lokalnej Grupie Działania Powiatu Wielickiego, co jest stosunkowo mało korzystnym wynikiem. Inaczej wygląda sytuacja z perspektywy wnioskodawców, którzy wzięli udział w badaniu. Zdaniem większości z nich (16 na 20 osób) LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków, a sami badani dowiadywali się o realizowanych przez LGD naborach z różnych źródeł. W związku z powyższym, należy uznać, że dobór kanałów komunikacji z wnioskodawcami był trafny, natomiast dobór kanałów komunikacji ze społecznością lokalną wymaga ponownej analizy, w szczególności pod kątem skuteczności dotarcia do odbiorcy oraz czaso- i kosztochłonności działania, i wyboru najbardziej optymalnych rozwiązań, które zagwarantują większą skuteczność realizowanych działań. Wydaje się to

szczególnie istotne ze względu na stosunkowo nieliczny zespół LGD, dla którego działania komunikacyjne przy tak ambitnie nakreślonym planie zdają się być sporym obciążeniem.

12. Postęp rzeczowy oraz budżet Strategii realizowane są na bieżąco. W zakresie postępu rzeczowego do końca 2020 r. rozpoczęto realizację 13 spośród 22 wskaźników w zakresie podpisywania umów oraz 11 wskaźników w zakresie wypłacania środków. Natomiast w zakresie postępu finansowego do końca 2020 r. wydatkowano środki w ramach 11 z 18 przedsięwzięć zaplanowanych w Strategii RLKS, w tym dla 2 przedsięwzięć budżet został zrealizowany. W kontekście optymalizacji budżetu w ramach przyszłego okresu programowania warto wskazać, że w ocenie pracowników więcej środków warto przeznaczyć na premie i rozwijanie działalności gospodarczej oraz projekty infrastrukturalne, a mniej na operacje własne.
13. w latach 2016-2021 LGD Powiatu Wielickiego przeprowadziła 31 naborów, w tym: 20 konkursów, 7 projektów grantowych i 4 operacje własne. W ramach zrealizowanych naborów konkursowych złożone zostały 142 wnioski, z których wybrano 111 i podpisano 46 umów. Największym zainteresowaniem cieszyły się przedsięwzięcia związane z zakładaniem działalności gospodarczej (3.1.1) i rozwojem istniejących firm (3.1.2) – złożono w nich odpowiednio 78 i 29 wniosków. Nabory realizowane były sprawnie, wszelkie trudności diagnozowano na bieżąco i na bieżąco reagowano na nie wdrażając odpowiednie środki zaradcze.
14. Procedury naborów stosowane przez LGD Powiat Wielicki należy ocenić pozytywnie - dla większości wnioskodawców uczestniczących w badaniu były one czytelne i jednoznaczne (tylko 1 osoba w obydwu przypadkach nie była w stanie ocenić czy zgadza się z tymi stwierdzeniami), a zastosowane kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów (16 wskazań).
15. Pandemia COVID zdeorganizowała na jakiś czas prace zespołu – spowodowała przesunięcia terminów naborów, opóźnienia w zgłaszaniu zmian do RLKS.
16. Działania LGD stymulowały komunikację oraz budowanie współpracy na obszarze. Należy jednakże pamiętać, że są to procesy długotrwałe i wymagające systematyczności. Ich pobudzeniu sprzyjały realizowane projekty współpracy, przedsięwzięcia dotyczące rozwoju przedsiębiorczości oraz działania aktywizacyjne. Zespół skutecznie buduje relacje z wnioskodawcami, co potwierdzają zrealizowane w tej grupie badania - większość z nich po zakończeniu wsparcia nadal utrzymuje kontakty telefoniczne bądź bezpośrednie z LGD. Dalszej pracy natomiast wymaga budowanie skutecznej komunikacji i relacji ze społecznością lokalną.

8. Spis tabel i wykresów

8.1 Spis tabel

Tabela 1 Ludność w gminach wchodzących w skład LGD.	15
Tabela 2 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019.....	18
Tabela 3 Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD.	20
Tabela 4 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.	21
Tabela 5 Ludność gmin w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.	23
Tabela 6 Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.	24
Tabela 7 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach.	26
Tabela 8 Historia naborów.	29
Tabela 9 Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR (stan na 31.12.2020 r.).....	35
Tabela 10. Postęp rzeczowy w realizacji LSR.	40
Tabela 11 Szkolenia dla pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 r. do 31.05.2021 r.....	44
Tabela 12 Szkolenia dla członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 r. do 31.05.2021 r.	46
Tabela 13 Realizacja planu komunikacji.	48
Tabela 14 Doradztwo świadczone przez Biuro LGD.	51

8.2 Spis wykresów

Wykres 1 Wskaźniki G dla gmin wchodzących w skład LGD.....	16
Wykres 2 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.	17
Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.....	21
Wykres 4 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1- tys. mieszkańców.	22
Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.	25
Wykres 6 Źródła informacji o naborach wniosków.	33
Wykres 7 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków?	34
Wykres 8 Czy słyszał/a Pan/i o LGD Powiatu Wielickiego?	50
Wykres 9 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące LGD?	51
Wykres 10 Korzystanie ze wsparcia LGD na etapie składania wniosku.	53
Wykres 11 Ocena wsparcia udzielanego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.....	54
Wykres 12 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.	55
Wykres 13. Struktura demograficzna grupy mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym. .	56
Wykres 14. Zmiany w gminie w ciągu ostatnich 5 lat.	56
Wykres 15. Zmiany na rynku pracy w ciągu ostatnich 5 lat	57
Wykres 16. Zmiany obszarze kultury, sportu i rekreacji.	57
Wykres 17. Korzystanie z efektów działań LGD.....	58
Wykres 18. Obszary wymagające dofinansowania w gminie.....	59

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Powiatu Wielickiego

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Powiatu Wielickiego. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupie Działania Powiatu Wielickiego? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.
b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania Powiatu Wielickiego. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) 18-25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Wolę nie podawać.

Ankieta dla beneficjentów LGD Powiatu Wielickiego

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Powiatu Wielickiego. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut.

Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

materiałów promocyjnych			
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcany/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	Tak	Nie
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i	Tak	Nie

instrukcji do nich		
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD
- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.
Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

a) Tak → *Proszę odpowiedzieć na następne pytanie.*

b) Nie → ***Dziękujemy za wypełnienie ankiety!***

Jakie to były problemy? *Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.*

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie